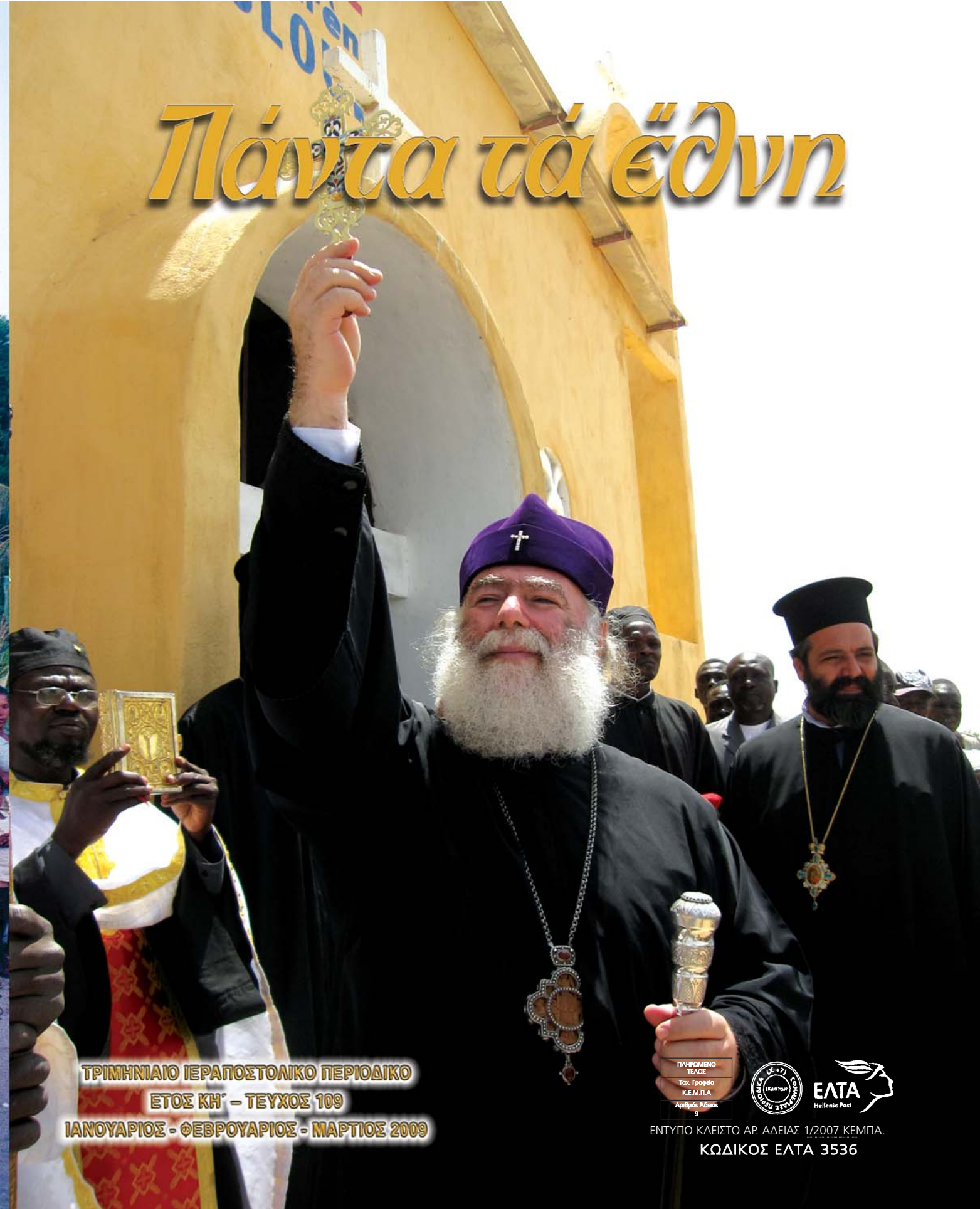

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
Τηλ. 210.7272.314-317, Fax 210.7272310
ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 – Τ.Κ. 115 21 ΑΘΗΝΑ
GREECE
e-mail: ierapostoli@apostoliki-diakonia.gr

Πάντα τὰ ἔθνη

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΤΟΣ ΚΗ' – ΤΕΥΧΟΣ 109
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2009

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τακ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Α.
Αριθμός Ρυθμίσεως
9

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1/2007 ΚΕΜΠΑ.
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 3536

ΑΜΑΡΤΙΑ, ΔΕΝ ΤΟ ΚΑΝΩ ΑΥΤΟ!

Γυρίζαμε από τή φάρμα τῆς Kanka. Ἐπόγευμα. Κάπου 150 χιλιόμετρα. Καλός ὁ δρόμος· αὐτός πού πάει καί φέρνει ἀπό τό Matadi, ἐπίγειο τῆς Kinshasa, πού βλέπει στόν Ἀτλαντικό ὠκεανό. Κατά τή διαδρομή, στίς ἄκρες τοῦ δρόμου, μικροί καί μεγάλοι, ὄλο καί κάτι πουλᾶνε· μπανάνες, μάγκος, ἀνανάδες, σπίρτα, λίγο ἀλάτι, ζάχαρη, τερμῆτες, ψάρια...

Σέ κάποια θέση εἶδαμε ἕνα ἀπέριττο ράφι μέ μιά σειρά μικρά βάζα μέ μέλι.

Ἀστραπιαῖα συμφωνήσαμε μέ τόν συνεργάτη ὁδηγό νά σταματήσουμε καί νά αγοράσουμε ἀπ' αὐτό τό ἀγαθό τοῦ δάσους.

Ἡ πωλήτρια κατάλαβε τήν πρόθεσή μας, πλησίασε χαρούμενη, γελαστή.

Τό μέλι ἦταν κάπως ὑδαρές.

– Μαμά, (ἔτσι ἀποκαλοῦν τίς κυρίες ἐδῶ), τό νερό σοῦ ξέφυγε λίγο περισσότερο στό μέλι, τῆς εἶπα, θέλοντας νά τήν πειράξω.

Ἐκείνη σοβαρεύτηκε καί ἀπάντησε:

– Αὐτό εἶναι ἄμαρτία. Αὐτό (τή νοθεία δηλαδή), δέν μπορῶ νά τό κάνω. Κοιτάξτε, ἀπέναντι εἶναι ὁ ζεστός ἀπογευματινός ἥλιος, πού ζεσταίνει καί κάνει τό μέλι νερούλιό.

– Καλά, μπράβο, δός μας δυό βάζα μέλι, βαρεμένο ἀπό τόν ἀπογευματινό ἥλιο.

Ἡ ἀγρότισσα εἶχε εὐαισθησία, φόβο Θεοῦ, δέν ἔκαμνε τήν ἄμαρτία, χάρηκε πού μᾶς ἔπεισε εὐκόλῃ καί πούλησε καί τό μέλι τῆς!

† ὁ Κεντρώας Ἰγνάτιος

Δεύτερη ποιμαντική ἐπίσκεψη τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καί Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Θεοδώρου Β΄ στό Καμερούν μέ τήν εὐκαιρία τῆς συμπληρώσεως 50 χρόνων ἀπό τήν ἱδρυση τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Καμερούν

ΧΡΟΝΙΚΟ ΧΑΡΙΤΟΣ ΚΑΙ ΕΥΛΟΓΙΑΣ

10-23 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2009

ἘΠΙΣΗΜΗ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ στό Καμερούν πραγματοποιήθηκε ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ.κ. Θεόδωρος Β΄ ἀπό τίς 10 ἕως τίς 23 Φεβρουαρίου τ.ἔ. Ἀπό τή στιγμή τῆς ἀφίξεώς του ἀποδόθηκαν τιμές Ἀρχηγοῦ Ἐκκλησίας καί ὁ Μακαριώτατος ἦταν ἐπίσημος φιλοξενούμενος τοῦ Ἐξοχωτάτου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας τοῦ Καμερούν κ. Paul Biya.

Τόν Πατριάρχη συνόδευαν ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Καμερούν κ. Γρηγόριος, κληρικοί καί λαϊκοί ἀπό τήν Ἐκκλησία τῆς Ἀλεξανδρείας καί ἀπό τήν Ἑλλάδα. Σύμφωνα μέ τό ἐπίσημο πρόγραμμα τῆς ἐπισκέψεως συναντήθηκε μέ τίς Πολιτειακές ἀρχές τοῦ Καμερούν, τίς ἐλληνικές καί αἰγυπτιακές διπλωματικές ἀντιπροσωπεῖες, τά μέλη τῶν ἐλληνικῶν κοινοτήτων καί τοὺς ἰθαγενεῖς ὀρθόδοξους κληρικούς καί λαϊκοὺς, στό Γιαουντέ, τή Ντουάλα καί τό Βόρειο Καμερούν.

Στό Γιαουντέ, τήν 11η Φεβρουαρίου μεταξύ ἄλλων ὁ Μακαριώτατος ἐπισκέφθηκε τή νεοσύστατη ἐνορία τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος, στή συνοικία Eling- Essono, ὅπου ἔγινε δεκτός ἀπό πλῆθος Ὀρθόδοξων πιστῶν μέ ἐκδηλώσεις χαρᾶς καί ἐνθουσιασμοῦ. Ἀκολούθησε δοξολογία καί ἐπικοινωνία μέ τά μέλη τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητας. Ὁ ναός στήν περιοχή αὐτή εἶναι ἕνας ἀπό τοὺς παλαιότερους τῆς πρωτεύουσας καί κτίσθηκε πρὶν ἀπό τόν Α΄ παγκόσμιο πόλεμο ἀπό τοὺς Γερμανοὺς, πού ἦταν οἱ πρῶτοι ἀποικιοκράτες τοῦ Καμερούν, βάσει ἐνός κοινωνικοῦ-ἀποικιοκρατικοῦ προγράμματος. Γιά μερικά χρόνια χρησιμοποιήθηκε ἀπό τήν Καθολική Ἐκκλησία σάν ἐνορία, λόγω ὅμως τῆς γειτνίασεως μέ τόν μεγάλο Καθεδρικό Ναό στό κέντρο τοῦ Γιαουντέ, ὁ ναός ἐγκαταλείφθηκε γιά πολλὰ χρόνια καί ἐρημώθηκε. Μετά ἀπό εἰσήγηση τοῦ Μητροπολίτου Καμερούν κ. Γρηγορίου ἡ Ἀρχιεπισκοπή τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Γιαουντέ παραχώρησε τόν ναό αὐτό στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία γιά τίς λειτουργικές ἀνάγκες τῆς πολυάριθμης ἐκκλησιαστικῆς κοινότητας τῶν Ὀρθόδοξων Καμερουνέζων τοῦ Γιαουντέ, διαμορφώθηκε κατάλληλα καί ἀπό τόν Φεβρουάριο τοῦ 2008 λειτουργεῖ σάν Ὀρθόδοξη ἐνορία.

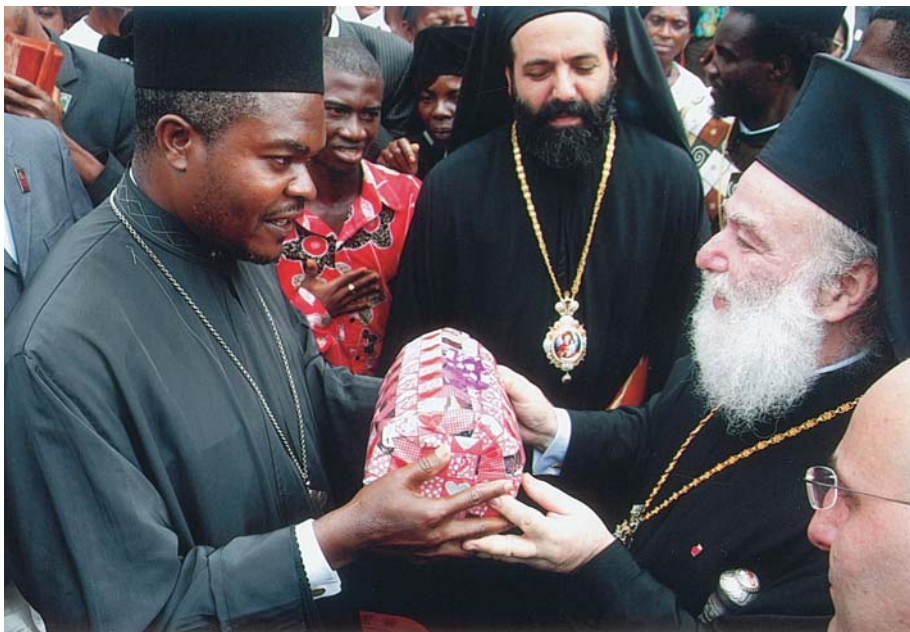
Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΣΤΟ ΚΑΜΕΡΟΥΝ

Ο Μακαριώτατος τόνισε την ανάγκη της συμμετοχής όλων των πιστών στην καθημερινή λειτουργική ζωή καθώς και την ανάγκη της μαρτυρίας των πιστών για την Ορθόδοξη Εκκλησία μέσα σε μία χώρα που χαρακτηρίζεται από θρησκευτικό πλουραλισμό και γίνεται σεβαστή κάθε πολιτιστική και πολιτισμική διαφορετικότητα.

Εκπρόσωπος του ενοριακού συμβουλίου ευχαρίστησε τον Μακαριώτατο και αναφέρθηκε στη συλλογική προσπάθεια όλων να λειτουργεί η συγκεκριμένη ένορία σε καθημερινή βάση σαν μία κυψέλη Ορθοδοξίας.

Η επόμενη μέρα, 12η Φεβρουαρίου, θα μείνει στην ιστορία του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας και της τοπικής Εκκλησίας του Καμερούν σαν μία ιστορική μέρα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα και κατόπιν των προπαρασκευαστικών ενεργειών του Σεβασμιωτάτου κ. Γρηγορίου, ο Μακαριώτατος συναντήθηκε με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της χώρας κ. Paul Biya, στο Προεδρικό Μέγαρο, τό επιλεγόμενο «Παλάτι της Ενότητας».

Η συνάντηση έγινε σε θερμό κλίμα, καθότι ο Μακαριώτατος ήταν ευρύτητα γνωστός στο Καμερούν κατά τη διάρκεια της υπερπενταετούς διακονίας του ως Μητροπολίτης Καμερούν.

Ο Πατριάρχης εξέφρασε στον Έξοχώτατο Πρόεδρο τις ευχαριστίες του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας για την αγάπη, τον σεβασμό και την προστασία που η Κυβέρνηση του Καμερούν έδειχνε και δείχνει συνεχώς απέναντι στην Ορθόδοξη Εκκλησία.

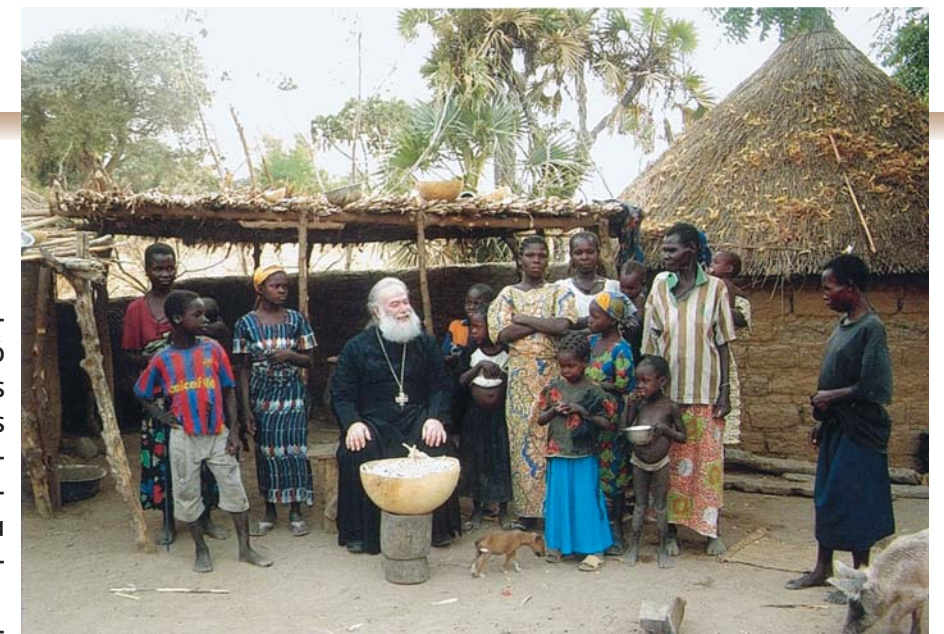
Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας με τη σειρά του εξέφρασε την ικανοποίησή του και τις ευχαριστίες του λαού του Καμερούν για την παρουσία και τό έργο της Ορθοδόξου Εκκλησίας και την εύλογια της επισκέψεως του Μακαριωτάτου για δεύτερη φορά στη χώρα του Καμερούν και επέδωσε στον Μακαριώτατο τό Προεδρικό Διάταγμα της νομικής αναγνώρισης της ιερᾶς Μητροπόλεως Καμερούν, μία έκκρεμότητα που αποτέλεσε για πολλά χρόνια ένα διαρκές πρόβλημα για τις νομικές σχέσεις της Μητροπόλεως με τη χώρα όπου δραστηριοποιείται ιεραποστολικά.

Στή συνέχεια ο Έξοχώτατος Πρόεδρος παρακάλεσε τον Μακαριώτατο να δεχθεί σαν ελάχιστη έκφραση τιμής και αναγνώρισης του έργου και της αποστολής του Πατριάρχου Αλεξανδρείας αλλά και της προσφοράς του ίδιου του Μακαριωτάτου στο Καμερούν την ανώτατη διάκριση του Κράτους, τό παράσημο του "Grand Officier le l' Orde du Valeur", του Ανωτάτου Αξιωματούχου του Τάγματος της Τιμής.

Ο Πατριάρχης με πολλή συγκίνηση δέχθηκε την τιμή που του έγινε και με τη σειρά του επέδωσε στον Πρόεδρο την ανώτατη διάκριση του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας, τόν Σταυρό και τόν Άστέρα του Αρχαίου Τάγματος του αγίου Σάββα του Ἁγισμένου. Ἐγινε ἡ ανταλλαγή αναμνηστικῶν δώρων καί ἡ απόδοση τοῦ χρυσοῦ μεταλλίου τῶν 50 χρόνων τῆς ιερᾶς Μητροπόλεως Καμερούν καί ἀντιτύπων τῆς δίγλωσσης ἐπετειακῆς ἐκδόσεως τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ Πατριαρχείου

Ἰ. Ν. Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Γιαουντέ. Ὁ Μακαριώτατος δέχεται τὰ δῶρα τῶν ἐκκλησιαστικῶν κοινοτήτων (15.2.2009).

Μέ τοὺς πιστοὺς τοῦ Β. Καμερούν.

Ἀλεξανδρείας καί τῆς ιερᾶς Μητροπόλεως Καμερούν. Χαρακτηριστικό τοῦ καλοῦ κλίματος ἐπικοινωνίας εἶναι τό γεγονός ὅτι ὁ Πρόεδρος προσέφερε στόν Μακαριώτατο συμβολικά μιά Καμερουνέζικη παραδοσιακή μπρούτζινη καμπάνα γιά νά προσκαλεῖ τό ποιμνίό του στή δοξολογία καί τή λατρεία τοῦ Θεοῦ.

Τά Μ.Μ.Ε. ἀναμετέδωσαν τό γεγονός κατ' ἐπανάληψη καί ὁ καθημερινός Τύπος ἀφιέρωσε στήν ἐπίσκεψη πρωτοσέλιδα.

Στή συνέχεια ὁ Μακαριώτατος ἐπεσκέφθη τόν ἡμιτελή ναό τῆς ἁγίας Τριάδος καί ἀγίου Δημητρίου στό κέντρο τῆς πρωτεύουσας.

Ἡ επόμενη ἐπίσκεψη τοῦ Πατριάρχου καί τῆς συνοδείας του ἦταν στό Σεμινάριο Ὁρθοδόξου Θεολογίας «Ὁ Ἅγιος Μᾶρκος» στή συνοικία Μναν τοῦ Γιαουντέ, ὅπου μετά τή δοξολογία ἐπιθεώρησε τοὺς χώρους, ἐνημερώθηκε γιά τό πρόγραμμα λειτουργίας του καί παρακάθισε σέ γεῦμα μέ τοὺς Ὁρθοδόξους πιστοὺς που εἶχαν σπεύσει ἀπό νωρίς νά τόν συναντήσουν καί νά λάβουν τήν εύλογία του. Ἀκολούθησε ἐπίσκεψη στόν χώρο τῶν νέων γραφείων τῆς ιερᾶς Μητροπόλεως στήν περιοχή Bastos τοῦ Γιαουντέ.

Γιά τή μητροπολιτική περιφέρεια Ντουάλα, στά παράλια τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὁκεανοῦ ἀναχώρησε ὀδικῶς ὁ Μακαριώτατος στίς 13 Φεβρουαρίου, ὅπου καί τό μεγαλύτερο λιμάνι τῆς χώρας.

Τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας μέρας ἐπεσκέφθη τόν ἱερό ναό ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ στή συνοικία Bonnaberi

Μνημόσυνο στόν τάφο τοῦ πρώτου ἱεραποστόλου τοῦ Β. Καμερούν π. Ἰουστίνου (Κατράνγκ, 21.2.2009).

Τό Σάββατο 14 Φεβρουαρίου τελέσθηκε θεία Λειτουργία στον κοινοτικό ναό των άγιων Κωνσταντίνου και Έλένης γιά τήν επέτειο των 50 χρόνων της ιερᾶς Μητροπόλεως Καμερούν, ὅπου ὁ Μακαριώτατος μίλησε γιά τούς μακαριστούς Μητροπολίτες Καμερούν Ευστάθιο, Εἰρηναιοῖο καί Πέτρο καθώς καί γιά ὄλους τούς ἱερεῖς καί διακόνους της Μητροπόλεως, πού ἐπί σειρά ἐτῶν μέ ἀληθινή αὐταπάρνηση καί μέσα ἀπό πολλῆς δυσκοιλίας, διακόνησαν στόν ναό καί γενικά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἰδιαίτερη μνεία ἔγινε καί γιά τόν τότε ἀρχιμανδρίτη Νικόδημο Γαλλιαστάτο, μετέπειτα Μητροπολίτη Λεοντοπόλεως, γιά τή συγκρότηση της Mission Grec-Orthodoxe au Cameroun τό ἔτος 1951, μέ τήν ὁποία ἔγινε γνωστή γιά πρώτη φορά ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στό Καμερούν καί τήν Ἰσημερινή Ἀφρική.

Ἡ Κυριακή 15 Φεβρουαρίου ἦταν ἡ ὀρισμένη ἡμέρα γιά τόν κυρίως ἑορτασμό των 50 χρόνων της Μητροπόλεως Καμερούν στήν πρωτεύουσα Γιαουντέ.

Ἀπό νωρίς τό πρῶο πλήθος πιστῶν ἄρχισε νά συγκεντρώνεται στόν ἱερό ναό τοῦ Εὐαγγελισμοῦ της Θεοτόκου. Ὁ Μακαριώτατος συλλειτούργησε μέ τόν Σεβασμιώτατο Καμερούν καί τόν κληῖρο της Μητροπόλεως, παρουσία Ὑπουργῶν της Κυβέρνησης, Πρέ-

σβων διαφόρων χωρῶν καί πλήθους κόσμου. Στό τέλος της θείας Λειτουργίας ὁ Μακαριώτατος προσφώνησε τούς παρόντες λέγοντας, μεταξύ ἄλλων, καί τά ἑξῆς:

«Πέρασαν τέσσερα χρόνια ἀπό τήν τελευταία μου ἐπίσκεψη στήν εὐλογημένη χώρα τοῦ Καμερούν. Μιά τετραετία πολλῶν ὑποχρεώσεων πού ἀνέλαβα ὡς νέος Πατριάρχης, πολλῶν ταξιδιῶν, πολλῶν ἐμπειριῶν... Μιά τετραετία, ὅμως, μέ τό Καμερούν στήν καρδιά καί τή σκέψη μου. Καί ἐπέλεξα νά ἔλθω κοντά σας αὐτές τίς ἡμέρες γιά νά ἑορτάσουμε ἕνα μεγάλο γεγονός, τά πενήντα χρόνια ἀπό τήν ἴδρυση της ιερᾶς Μητροπόλεως Καμερούν.

Δοξάζω τόν Θεό γιατί μέσα σ' αὐτά τά πενήντα χρόνια εὐτύχησα νά ἔχω τήν εὐλογία σχεδόν ἑξὶ χρόνια νά διακονήσω σάν Ἐπίσκοπος τοῦ Καμερούν καί νά τό ἀγαπήσω καί νά τό θεωρῶ σάν μία νέα πατρίδα μου...

Τό Καμερούν σέ κερδίζει μέ τόν σεβασμό του καί τήν ποιότητα των ἀνθρώπων του καί αὐτό νά ξέρετε τό ὁμολογοῦν πολλῆς χώρας της Ἀφρικής....

Σᾶς εὐλογοῦμε ὀλοκαρδίως γιά νά γίνετε εὐλογία Θεοῦ γιά τήν εὐλογημένη χώρα τοῦ Καμερούν.

Σᾶς ἀπονέμουμε τήν εἰρήνη τοῦ Θεοῦ γιά νά γίνετε οἱ φύλλακες της εἰρήνης τοῦ Καμερούν.

Σᾶς μεταφέρουμε τή χάρη τοῦ Θεοῦ γιά νά τή μεταδώσετε σέ ὄσους τή χρειάζονται καί πιστεύω ὅτι ὄλοι ὄσοι ζοῦν κοντά σας τή χρειάζονται.

Ἀγωνισθεῖτε γιά τόν σεβασμό καί τήν τιμή πού δείχνει ὁ Θεός γιά κάθε ἀνθρώπινη ὕπαρξη καί θά δεῖτε θαύματα στή ζωή σας.

Τιμῆστε τούς ἀνθρώπους πού ἀγωνίζονται κοντά σας, σταθεῖτε κοντά στόν πόνο καί τή χαρά τους καί θά γνωρίσετε τόν ἁγιασμό.

Μέ αὐτές τίς σκέψεις νά ξεκινήσετε τή νέα πεντηκονταετία καί σᾶς εὐχομαι αὐτή νά εἶναι πεντηκονταετία ἁγιασμοῦ καί κάθε εὐλογίας...

Ὑποδοχή Α.Θ.Μ. στόν Ἱ.Ν. ἁγίας Εἰρήνης Μπάιγκα - Β. Καμερούν (19.2.2009).

Ὁ Μακαριώτατος μέ τά παιδιά τοῦ Λυκείου της Ντασέκας τοῦ Β. Καμερούν (20.2.2009).

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Καμερούν κύριε Γρηγόριε,

Ἡ ἀνατολή της νέας πεντηκονταετίας σέ βρίσκει στό πηδάλιο της τοπικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Καμερούν. Ἔχεις τήν ἀγάπη καί τή φιλία ὄλων ὄπως ἔχεις καί τήν εὐθύνη της Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας. Ἀνδρίζου καί ἐνδυναμοῦ ἐν Κυρίῳ καί ὀδήγησε τήν τοπική Ἐκκλησία στή Βασιλεία των Οὐρανῶν καί ἐκεῖ ὁ Θεός θά ἀνταμείψει τίς προσπάθειές σου...

Εὐχαριστῶ ὄλους τούς παρισταμένους γιά τή συμμετοχή στή χαρά μας. Ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ νά εἶναι πάντα μαζί σας».

Ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Καμερούν στήν ἀντιφώνησή του εἶπε τά ἑξῆς: «Εἶναι μεγάλη ἡ χαρά μας σήμερα διότι ὄλοι ἀνταποκριθήκατε στήν πρόσκληση της τοπικῆς Ἐκκλησίας μας γιά τόν ἑορτασμό της συμπληρώσεως 50 χρόνων ἀπό της ἰδρύσεως της ιερᾶς Μητροπόλεως Καμερούν. Ἀλλῆ ἡ σημερινή ἐπέτειος λαμπρύνεται ἐπί πλέον ἀπό τήν παρουσία της Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καί Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ.κ. Θεοδώρου τοῦ Β'...

Καλῶς ἦλθατε ἀνάμεσά μας Μακαριώτατε Πάπα καί Πατριάρχα,

Ἦλθατε καί μᾶς μυσταγωγήσατε στό μυστήριο της Ἐκκλησίας,

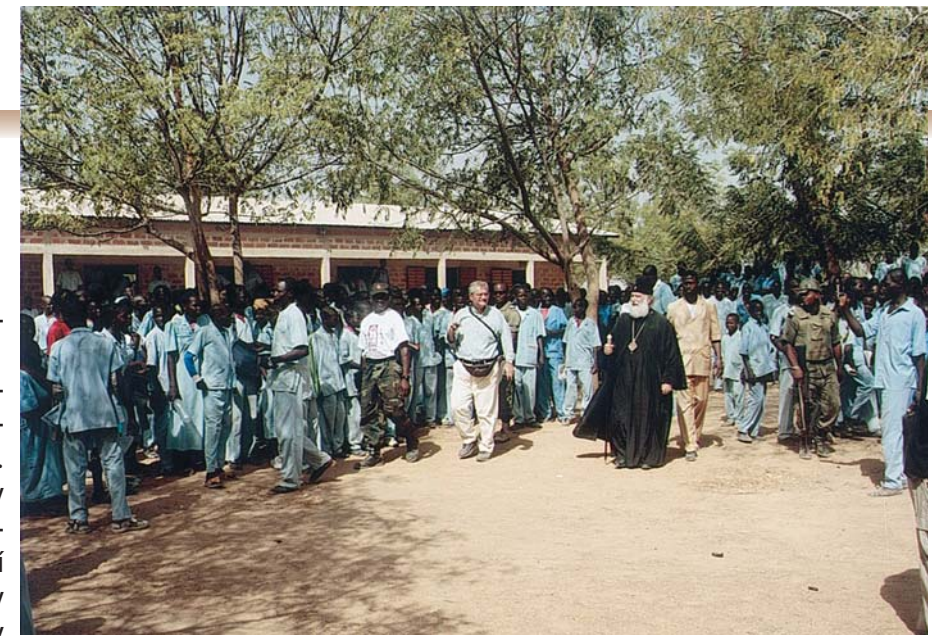
ἦλθατε καί φωτίσατε τόν δρόμο της τοπικῆς μας Ἐκκλησίας,

ἕνα δρόμο τόν ὁποῖο τόν γνωρίζετε, τόν ἔχετε βαδίσει, ἕως των ἀκραίων του σημείων, ἕνα δρόμο τόν ὁποῖο φροντίσατε νά ἐπεκτείνετε, ἕνα δρόμο ὅπου καθημερινά βρίσκουμε κομμάτια της καρδιάς σας πού ἐσεῖς ἀφήσατε...

Καί ἀκριβῶς τά κομμάτια της καρδιάς σας πού ἀφήσατε ἐδῶ εἶναι πού σᾶς ξαναέφεραν κοντά μας αὐτές τίς ἡμέρες

καί γι' αὐτό σᾶς εὐχαριστοῦμε ἀπό καρδιάς.

Οἱ ἐκκλησιαστικές ἑορτές καί ἐπέτειοι εἶναι ἀφορ-

μές σκέψεως, ἀπολογισμῶν, αὐτοκριτικῆς καί προσευχῆς.

Εἶναι καί ἀφορμές χαρᾶς ἀλλῆ καί τιμῆς καί μνήμης ὄσων ἔπαιξαν κάποιον καθοριστικό ρόλο στήν πορεία της κάθε τοπικῆς Ἐκκλησίας.

Διά τοῦτο σήμερα ἡ μνήμη μας στρέφεται σέ ὄλους ἐκείνους τούς πρώτους Ἑλληνας Ὁρθόδοξους πού ἦλθαν μέ πίστη σ' αὐτόν τόν φιλόξενο τόπο καί θεώρησαν πρωταρχική τους ἀνάγκη νά δημιουργήσουν ἕνα τόπο λατρείας.

Αὐτοί εἶναι οἱ πρώτοι Ὁρθόδοξοι Ἱεραπόστολοι στό Καμερούν.

Γιά πενήντα χρόνια ἐδῶ ἐπάνω σ' αὐτό τό θυσιαστήριο ἐναπετέθησαν οἱ ἀγωνίες, τά ὄνειρα, οἱ ἐλπίδες, οἱ ὄραματισμοί, οἱ δοκιμασίες, οἱ λύπες καί τά προβλήματα της Ἐκκλησίας τοῦ Καμερούν.

Ἄς εἶναι ἡ μνήμη ὄλων των κεκοιμημένων Ἀρχιερέων, Ἱερέων, Ἱερομονάχων καί Διακόνων της ιερᾶς Μητροπόλεως Καμερούν αἰώνιος καί ἀληστος...».

Μετά τό πέρας της θείας Λειτουργίας ὁ Μακαριώτατος ἀποκάλυψε τιμητική μαρμάρινη πλάκα γιά τά 50 χρόνια στήν εἴσοδο τοῦ ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ της Θεοτόκου μέ ἐπίγραμμα ὅπου μνημονεύονται οἱ μέχρι σήμερα διατελέσαντες Μητροπολίτες.

Τή Δευτέρα 16 Φεβρουαρίου ὁ Μακαριώτατος μέ τή συνοδεία του ἀναχώρησαν ἀεροπορικῶς γιά τήν πρωτεύουσα της ἐπαρχίας τοῦ Βόρειου Καμερούν Μαρούα μέ ἀπώτερο σκοπό μία μακρά περιόδεα στίς ἐκκλησιαστικές κοινότητες της περιοχῆς.

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΣΤΟ ΚΑΜΕΡΟΥΝ

Μετά την ύποδοχή τελέσθηκε ο Άγιασμός των Θυρανοιζίων του νεόδμητου ναού του αγίου Άχιλίου, πού η αγάπη του Σεβασμ. Μητροπολίτου κ. Ίγνατίου και του λαού της Λαρίσης προσέφερε στην κοινότητα των Όρθοδόξων της Μαρούα.

Τό απόγευμα της ίδιας μέρας και μετά από οδικό ταξίδι τριών ωρών ο Πατριάρχης και η συνοδεία του έφθασαν στο ιεραποστολικό κέντρο των αγίων Δώδεκα Αποστόλων στο χωριό Κατράνγκ, στη συνοριακή γραμμή Καμερούν-Τσάντ, από όπου ξεκίνησε τό 1982 η ιεραποστολική προσπάθεια στο Βόρειο Καμερούν. Μετά τη Δοξολογία ο Μακαριώτατος μέ πολλή συγκίνηση εύχαρίστησε τόν κόσμο γιά την ύποδοχή και την αγάπη τους.

Τήν Τρίτη 17 Φεβρουαρίου, ημέρα των όνομαστηρίων της Α.Θ.Μ., η θεία Λειτουργία τελέσθηκε στον ιερό ναό αγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης στο χωριό Ντασέκα, μέ τη συμμετοχή του τοπικού κλήρου, των άρχων και των κατοίκων της περιοχής.

Στό τέλος της θείας Λειτουργίας ο Σεβασμ. Μητροπολίτης κ. Γρηγόριος εύχαρίστησε τόν Πατριάρχη γιά την παρουσία του στην περιοχή την ημέρα της όνομαστικής του έορτης, μέ συνθήκες πολύ δύσκολες και θερμοκρασία 47° Κελσίου.

Ο Μακαριώτατος άπάντησε μνημονεύοντας, μεταξύ άλλων, τόν Σεβασμ. Μητροπολίτη Μυτιλήνης

κ. Ίάκωβο καθώς και την Ήγουμένη της ιερής Μονής αγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης Μοναχή Εύγενία γιά τη βοήθειά τους στην άνέγερση του ναού στο μακρινό αυτό τόπο.

Τήν Τετάρτη 18 Φεβρουαρίου η εκκλησιαστική κοινότητα του αγίου Παντελεήμονος στο χωριό Γκιρί είχε την εύλογία νά φιλοξενήσει τόν Προκαθήμενο της Άλεξανδρινής Έκκλησίας. Άκολούθησε η επίσκεψη στο χωριό Μπουρού όπου η ένορία του αγίου Χριστοφόρου. Έκεί ο Μακαριώτατος εύλόγησε τό νέο πηγάδι στον περίβολο του ναού και τό Δημοτικό Σχολείο της ένορίας. Τό απόγευμα της ίδιας μέρας η ένορία του αγίου Σπυρίδωνος στο χωριό Βιρί ύποδέχθηκε τόν Μακαριώτατο, ο όποιος την είχε συγκροτήσει από την έποχή της Άρχιερατείας του στο Καμερούν.

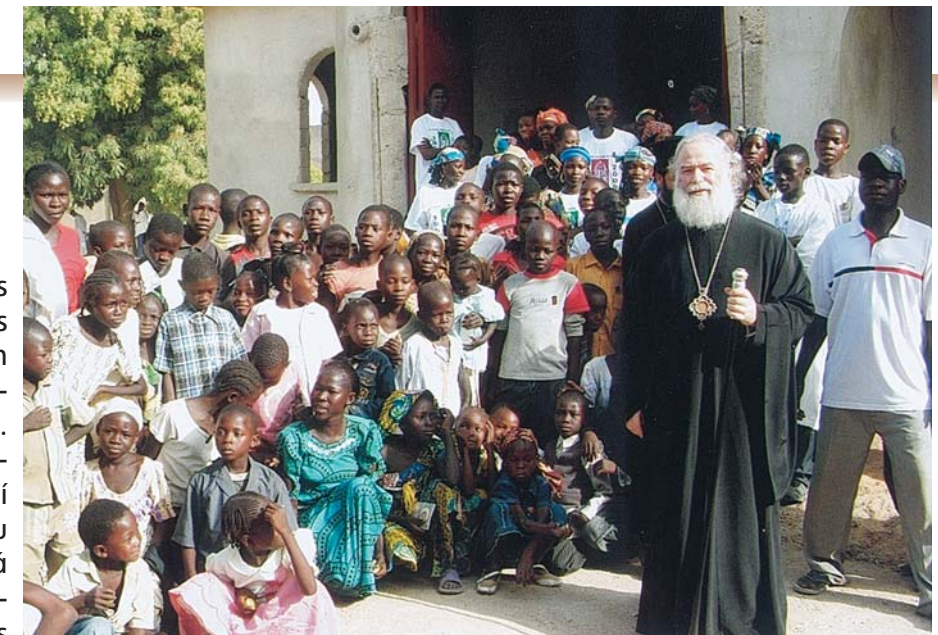
Τήν Πέμπτη 19 και την Παρασκευή 20 Φεβρουαρίου η περιοδεία συνεχίστηκε στα χωριά Ντούκουλα, όπου ο ναός των Τριών Ίεραρχών, στην ένορία της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στο χωριό Μπαίγκα, του αγίου Γερασίμου στο χωριό Γιουάι, στο Δημοτικό Σχολείο στη Γκάνγκαλα, της αγίας Ειρήνης στο χωριό Τσατίμπαλι και της αγίας Ειρήνης στο Τουλούμ.

Στό κεντρικό Λύκειο του χωριού Ντασέκα οι 2.400 μαθητές και οι καθηγητές δέχθηκαν μέ ένθουσιασμό τά δώρα αγάπης πού τους προσέφεραν.

Τό Σάββατο 21 Φεβρουαρίου, τελευταία ημέρα της παραμονής στο ιεραποστολικό κέντρο των Δώδεκα Αποστόλων, μετά τη θεία Λειτουργία ο Μακαριώτατος, μεταξύ άλλων, είπε τά εξής: «Σήμερα άναχωρώ από κοντά σας μέ την καρδιά μου πεπληρωμένη πνευματική αγιλίαση, γιατί άξιόθηκα σάν ταπεινός προσκυνητής νά έλθω στον ναό των αγίων Άποστόλων..., άπ' όπου πριν από 28 χρόνια ξεκίνησε ο Μακαριστός Έπίσκοπος Ειρηνάιος μαζί μέ τόν π. Ίουστίνο... και οι δύο σήμερα άναπαύονται στην αγάπη του

Ύποδοχή του Μακαριωτάτου στον Ί.Ν. αγίας Ειρήνης στο χωριό Τουλούμ του Β. Καμερούν (20.2.2009).

Ίεραποστολικό Κέντρο Μάρουα Β. Καμερούν (16.2.2009).

Θεού αλλά είναι συγχρόνως μαζί μας και χαίρονται βλέποντας όλους εσάς πού κατήχησαν στην Όρθόδοξη πίστη νά προοδεύετε κάτω από την άκούραστη φροντίδα του Μητροπολίτη σας κ. Γρηγορίου. Οι προσπάθειες του Σεβασμιωτάτου έχουν βρεί γη αγαθή και έχουν άλλιάξει την όψη του Βόρειου Καμερούν. Μεθοδικά και συστηματικά όργάνωσε νέες εκκλησιαστικές κοινότητες και έκανε πολλή έργα κοινής ώφελείας, νά τόν αγαπάτε και νά τόν βοηθάτε στο δύσκολο έργο του. Φεύγω μέ την καρδιά γεμάτη από την αγάπη σας μά πριν φύγω θέλω όλοι μαζί νά πάμε στον τάφο του π. Ίουστίνου και νά τελέσουμε τρισάγιο στη μνήμη όλων των κεκοιμημένων πού έδώ και 50 χρόνια σιωπηλά και ταπεινά άρχιεράτευσαν, ιεράτευσαν και διακόνησαν τό Μυστήριο της Όρθοδόξου πίστεως σ' αυτή την εύλογημένη χώρα...». Στη συνέχεια ψάλλοντας όλοι μαζί τό «Χριστός Άνέστη» κατευθύνθηκαν στον τάφο του π. Ίουστίνου, πού βρίσκεται δίπλα στον ναό όπου ο Μακαριώτατος τέλεσε έπιμνημόσυνο δέηση.

Η περιοδεία του Μακαριωτάτου στο Βόρειο Καμερούν τελείωσε τό μεσημέρι της ίδιας ημέρας. Πολλές και συγκινητικές είναι οι λεπτομέρειες πού θά μείνουν στη μνήμη όσων έζησαν τά γεγονότα από κοντά. Άπό τίς πιό χαρακτηριστικές οι γιορτές μέ τά τάλμ-τάμ πού έστηναν κάθε βράδυ τά παιδιά γιά νά έκδηλώσουν τη χαρά τους, όπως και μία βραδιά πού ο Μακαριώτατος παρακάλεσε τους άνθρώπους του συνεργείου της ΕΤ3, πού τόν άκολουθούσε, νά κάνουν μία προβολή διαφόρων στιγμών της περιοδείας γιά τά παιδιά πού γιά πρώτη φορά στη ζωή τους έβλεπαν όμιλούσα και κινούμενη εικόνα...

Τά λόγια ενός παραδοσιακού Άρχηγού της περιοχής άντικατοπτρίζουν τη σημασία της επισκέψεως στη συνείδηση του λαού: «Μακαριώτατε σας εύχαριστούμε όχι γιατί άπλά ήλθατε νά μās επισκεφθείτε, σας εύχαριστούμε γιατί ήλθατε νά ύποφέρετε μαζί μας».

Τή Δευτέρα 23 Φεβρουαρίου ο Μακαριώτατος, παρ' όλη την ταλαιπωρία του ταξιδιού της επιστροφής από τό Βόρειο Καμερούν και έναν ύψηλό πυρετό, εξαιτίας της διαφοράς θερμοκρασίας βορρά-νότου, επισκέφθηκε την ένορία του αγίου Έλευθερίου στο χωριό Νγκολβάκ, 60 χλμ. έξω από τό Γιαουντέ. Έκεί οικοδομείται, μέ μέριμνα του Μακαριωτάτου και τη συνδρομή του ιεραποστολικού συλλόγου «Η γέφυρα της αγάπης» από τό Ήράκλειο Κρήτης, σχολείο γιά τά πολλά παιδιά της περιοχής. Οι κάτοικοι ήταν ένθουσιασμένοι γιατί, έκτός των άλλων, τό Ύπουργείο Δημοσίων Έργων φρόντισε νά επισκευασθεί ο δρόμος εξαιτίας της επίσκεψης του Πατριάρχου.

Τό βράδυ της ίδιας μέρας ο Μακαριώτατος άναχώρησε από τό Καμερούν γιά την έδρα του Πατριαρχείου.

Ήταν μία έπίσκεψη γεμάτη εύλογίες γιά την τοπική Έκκλησία πού άρχίζει τη νέα πεντηκονταετία μέ ένα διαφορετικό ύπόβαθρο. Γιά όλα αυτά είμαστε εύγνώμονες στον Μακαριώτατο και εύχόμαστε και «πάλιν και πολλήκις» εις πολλά έτη Πάτερ και Δέσποτα νά μās εύλογείτε και νά μās αγιάζετε.

Άπό την Ίερά Μητρόπολη Καμερούν

(Σ. Σ. Τά άποσπάσματα άποτελοϋν έπιλογές της σύνταξης του περιοδικού).

Ἐπιτέλους λειτουργεῖ τό πρώτο μας Γυμνάσιο

Στίς 16 Φεβρουαρίου 2009, ζήσαμε στιγμές ιστορικές καί συγκινητικές ὅταν, μετά τήν ἀρχιερατική θεία Λειτουργία πού ἐγίνε στό παρεκκλήσιο τοῦ ἁγίου Δημητρίου, στό Nyakahu, ὁ Σεβασμιώτατος, οἱ ἱερεῖς, οἱ πιστοί, οἱ καθηγητές, οἱ μαθητές καί οἱ μαθήτριες μέ τούς γονεῖς τους, ὅλοι μαζί, προχωρήσαμε στό Γυμνάσιό μας, πού βρίσκεται δίπλα, γιά τήν ἀκολουθία ἐπί τῇ ἐνάρξει τῆς λειτουργίας του. Εἶναι τέσσερα

χρόνια τώρα πού περιμέναμε καί ποθούσαμε αὐτές τίς ἀξέχαστες στιγμές. Δέν περιγράφεται ἡ κατάσταση πού δημιουργήθηκε μετά τήν ἀκολουθία, ὅταν ὁ Μητροπολίτης ἀνακήρυξε ἐπίσημα τήν ἐνάρξη τῶν μαθημάτων, κάτι πού δημιούργησε συγκίνηση μέχρι δακρύων στους παρισταμένους.

Εἶχαμε πολλὰ καί διάφορα ἐμπόδια στή λειτουργία τοῦ Γυμνασίου μας. Πολλές φορές βρεθήκαμε σέ ἀδιέξοδο. Ὅμως ὁ Παντοδύναμος Θεός ἦταν μαζί μας, νά μᾶς ἐνισχύει καί νά μᾶς "ἀνοίγει τήν πόρτα". Καί αὐτό ἐγίνε πέρυσι, τό 2008, ὅταν ὁ Πρόεδρος τῆς Τανζανίας, ὁ κ. Jakaya Mrisho Kikwete, ἦρθε καί τόν φιλοξενήσαμε στό Γυμνάσιό μας, ὅποτε τοῦ ἐξηγήσαμε τίς περιπέτειές μας. Συμμερίστηκε τά προβλήματατά μας καί ἀνέλαβε ὁ ἴδιος τήν ὑπόθεση. «Τό ἔργο πού ἀναλάβατε εἶναι ἔργο πρώτιστα τοῦ κράτους καί ἔτσι εἶναι καθήκον καί ὑποχρέωσή μας νά βοηθήσουμε», μᾶς εἶπε ὁ Πρόεδρος.

Στίς ἀναπτυσσόμενες χώρες τῆς Ἀφρικῆς, ὅπως καί στήν Τανζανία, χρειάζεται ἡ ιεραποστολική διακονία καί ἡ προσφορά τῆς Ὁρθοδοξίας νά συνδυασθεῖ, μεταξύ ἀλλήλων, καί μέ τήν ἐκπαίδευση. Ἄν εἶχαμε πόρους, ὑπάρχει ἀνάγκη γιά πολλὰ ἐκπαιδευτικά συγκροτήματα, ἀπό δημοτικό μέχρι πανεπιστήμιο!

Δόξα τῷ Θεῷ, βρέθηκαν πρόσωπα, πού ἀγαποῦν τήν ιεραποστολή καί μᾶς βοήθησαν νά κτίσουμε τό πρώτο Γυμνάσιο. Ἔτσι ὥστε τά ὀρθόδοξα παιδιά μας νά ζοῦν τά χρόνια τῆς ἐκπαίδευσής τους στήν ἀγκαλιά τῆς Ἐκκλησίας.

Μένει, βέβαια, τό κόστος λειτουργίας, πού εἶναι μεγάλο, ἀλλά ἔχει ὁ Θεός. Ζητᾶμε τίς προσευχές ὄλων σας καί ἐλπίζουμε ὅτι ὅλα θά πάνε καλά.

Ἀπό τό Γραφεῖο

τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μουάνζας

Προετοιμασία τοῦ χώρου φιλοξενίας τῶν μαθητῶν στήν Ἱερά Μητρόπολη Μουάνζας.

Νέες χειροτονίες στήν Ἱερά Μητρόπολη Μουάνζας

Πρόσφατα, μέ τήν εὐλογία καί ἄδεια τοῦ Μακαριωτάτου Πάπα καί Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Θεοδώρου, ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Μουάνζας κ. Ἰερώνυμος χειροτόνησε τέσσερις ἱερεῖς γιά τήν κάλυψη τῶν κενῶν ποιμαντικῶν καί ιεραποστολικῶν ἀναγκῶν τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως. Οἱ ἱερεῖς πού χειροτονήθηκαν εἶναι οἱ ἐξῆς: ὁ π. Ἐλευθέριος γιά τόν ἱερό ναό Ἀναστάσεως-Ibale, ὁ π.

Σάββας γιά τόν ἱερό ναό ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἐλένης-Kibirizi, ὁ π. Χρυσόστομος γιά τόν ἱερό ναό ἁγίου Παύλου-Kobunshwi καί ὁ π. Ἀναστάσιος γιά τόν ἱερό ναό Ἀναλήψεως-Kaibanja. Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ὁ καθένας ἀπό τούς ἱερεῖς αὐτούς ἔχει περισσότερες ἀπό πέντε κοινότητες στήν ιερατική του διακονία.

Μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ, ἐδῶ στήν πρώτη γραμμῇ τοῦ ιεραποστολικοῦ ἔργου ἀνοίγονται νέες προοπτικές, δημιουργοῦνται νέες κοινότητες, βαπτίζονται ὁμαδικά νέοι πιστοί, ιερολογοῦνται γάμοι καί κτίζονται ναοί. Μέ τόν τρόπο αὐτό δημιουργοῦνται νέες ποιμαντικές θέσεις μέ ἀποτέλεσμα νά ἔχουμε μεγάλη ἀνάγκη ἱερέων. Αὐτό σημαίνει ὅτι αὐτά πού εἶπε ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός στους μαθητές Του ἔχουν διαρκή ἰσχύ: «Ὁ θερισμός εἶναι πολλός, οἱ ἔργατες ὅμως λίγοι» (Ματθ. 9,37). Μιά νέα Ὁρθόδοξη κοινότητα γιά νά ἔχει ὄχι μόνο πρόοδο ἀλλά καί ὑπαρξη, χρειάζεται ἱερέα πού νά τήν εὐλογεῖ καί νά τήν ἀγιάζει.

Οἱ νέοι ἱερεῖς εἶναι ἀπόφοιτοι τῆς ιερατικῆς σχολῆς στό Kasikizi. Ἡ σχολή αὐτή μᾶς ἔχει βοηθήσει πολύ σέ αὐτό τό θέμα. Κάθε χρόνο ἀποφοιτοῦν ἕξι φοιτητές, μερικοί γίνονται κατηχητές καί αὐτοί πού ἔχουν οὐσιαστικά προσόντα γιά τήν ιερωσύνη, χειροτονοῦνται.

Στά ὀκτώ χρόνια λειτουργίας της, ἡ σχολή ἔχει δώσει δώδεκα ἱερεῖς στή Μητρόπολη.

Ἀπό τίς σελίδες τοῦ περιοδικοῦ ἐπιθυμοῦμε νά εὐχαριστήσουμε ὄλους αὐτούς πού συμπαραστέκονται ἠθικά ἀλλά καί ὑλικά στή λειτουργία τῆς Σχολῆς καί στή μισθοδοσία τῶν ἱερέων μας. Ἡ ιεραποστολή χωρὶς ἱερεῖς εἶναι σάν ἴδρυση κοινοτήτων χωρὶς δυνατότητα εὐλογίας καί ἀγιασμοῦ, χωρὶς θεία Λειτουργία.

Εὐχόμεστε στους νέους ἱερεῖς καλή ποιμαντική καί ιεραποστολική διακονία καί προσφορά.

Ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Μουάνζας

Τά μικρά βήματα τῆς Ὁρθοδοξίας στή Σιέρρα Λεόνε γίνονται ἄλλα...

Πέρασαν ἑπτὰ μῆνες ἀπό τότε πού φύγαμε ἀπό τή Σιέρρα Λεόνε. Ἀφήσαμε τόν πατέρα Θεμιστοκλή Ἀδαμόπουλο ν' ἀγωνίζεται γιά νά κάνει γνωστή τήν Ὁρθοδοξία στή μακρινή αὐτή χώρα τῆς Ἀφρικής.

Οἱ ἐπαφές του μέ τούς πολιτικούς ἡγέτες εἶχαν καλὰ ἀποτελέσματα. Στά οἰκόπεδα πού παραχωρήθηκαν ἄρχισαν οἱ ἐργασίες γιά τήν ἀνέγερση τοῦ Παιδαγωγικοῦ Κολλεγίου, τοῦ Ναοῦ καί τοῦ ξενώνα. Τό κτίσιμο τῆς ἐκκλησίας ὁμως εἶναι ἀρκετά δύσκολο γιά τούς Ἀφρικανούς πού δέν ἔχουν τήν ἐμπειρία τῶν ὀρθόδοξων ναῶν. Ἔτσι δέν ἄργησε νά ἔρθει ἡ δεύτερη πρόσκληση καί στίς 7 Ἰανουαρίου 2009 βρεθήκαμε ξανά στήν ὁμορφη ἀλλά πολύπαθη καί φτωχική αὐτή χώρα.

Σᾶς εἶχα γράψει στό προηγούμενο τεῦχος γιά τίς πρῶτες μου ἐντυπώσεις - ὅτι δηλαδή δέν ὑπῆρχε οὔτε ἓνας Ὁρθόδοξος ναός, οὔτε ἓνας Ὁρθόδοξος Χριστιανός. Ἐπίσης σᾶς εἶχα ἀναφέρει γιά τούς ἀναπήρους πού ἐπαιτοῦν στούς δρόμους καί πού τούς βγάζουν ἀπό τό ἄθλιο σπίτι πού μένουν.

Πόσο εἶχα ἠυπηθεῖ τότε γιά ὅλα αὐτά... Τώρα ὁμως τά πράγματα εἶναι διαφορετικά καί θά σᾶς τά ἀναφέρω γιά νά χαρεῖτε καί σεῖς μαζί μου.

Σέ ὠραιότατο οἰκόπεδο πού βρέθηκε ἔξω ἀπό τήν πόλη ἄρχισε τό κτίσιμο τῶν σπιτιῶν τῶν ἀναπήρων. Θά κτισθοῦν περισσότερα ἀπό ὀκτώ σπιτία γιατί μετά τήν καταγραφή βρέθηκαν νά ἔχουν ἀνάγκη στέγης 180 ἄτομα. Ἀκόμη χρειάζονται βοηθητικούς χώρους, μιά μεγάλη τραπεζαρία, ἓνα ἐργαστήριο γιά ν' ἀπασχολοῦνται καί νά καλύπτουν κάποια μικροέξοδα, ἓνας ναός, ἓνα ἰατρεῖο, ἓνα πηγάδι, ἓνα σχολεῖο. Ἡ πρόβλεψη καί ἡ ἐπιθυμία εἶναι ἐκεῖ νά δημιουργηθεῖ

*Ἡ κ. Παναγιώτα Φουρνάρη
στή σχολή κοπτικής, ραπτικής
τῶν φυλακῶν.*

*Μαθητές
τοῦ Ὁρθόδοξου
Σχολεῖου.*

μιά μικρή "Βασιλειάδα" πού θά ἐξυπηρετεῖ καί τά γύρω χωριά.

Καί ὅλα αὐτά μέ τή βοήθεια ἀνθρώπων ἀπό τήν Ἑλλάδα πού συνεχίζουν νά ἐνισχύουν παρόμοιες προσπάθειες. Δίκαια ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως τῆς Σιέρρα Λεόνε εἶπε γιά τούς Ἑλλήνες ὅτι εἶναι οἱ ἐθνικοί εὐεργέτες τῆς χώρας.

Ὁ Θεός ὁμως προτιμᾷ καί γιά τήν πνευματική κατάρτιση τῶν ἀνθρώπων. Ὅταν πήγαμε τόν Ἰούνιο τοῦ 2008 δέν βρήκαμε οὔτε ἓναν Χριστιανό. Τώρα ὑπάρχουν 35 βαπτισμένοι, 45 πού θά βαπτισθοῦν σύντομα καί πολλοί κατηχούμενοι. Ὅταν πήγαμε, τήν πρώτη Κυριακή πού φθάσαμε, στόν πρόχειρο ναό πού βρίσκεται στό προαύλιο τοῦ ὀρθόδοξου σχολεῖου, ἔμεινα ἄφωνη. Ἦταν γεμάτη ἀπό βαπτισμένους, κατηχούμενους καί ἄλλους.

Ὁ μέγιστος ναός τοῦ ἀγίου Ἐλευθερίου κτίζεται στόν ἴδιο χώρο καί ἤδη προχωρεῖ. Τό ἐνδιαφέρον τῶν ἀνθρώπων γιά τήν Ὁρθοδοξία εἶναι πολύ μεγάλο. Αὐτή ἡ πίστη εἶναι κάτι ἄλλο, ἴσως...

Ὁ π. Θεμιστοκλῆς ἐνδιαφέρεται καί γιά τούς φυλακισμένους. Μιά σχολή κοπτικής, ραπτικής πού ἴδρυσε στή γυναικεία πτέρυγα, δίνει στίς κρατούμενες τή δυνατότητα νά μάθουν μιά τέχνη, ἓνα ἐπάγγελμα πού θά τούς χρειασεῖ μετά τήν ἀποφυλάκισή τους. Μιά ἐπίσκεψη μας στίς φυλακές ἐπιβεβαίωσε τήν ἀναγκαιότητα ὑπάρξεως αὐτῆς τῆς σχολῆς. Ράβουν ἐνδύματα, φτιάχνουν ἐργόχειρα καί ἔτσι ὁ χρόνος φεύγει πιό γρήγορα πρὸς τήν ἡμέρα πού θά ἀποκτήσουν καί πάλι τό πολῦτιμο δῶρο τῆς ἐλευθερίας

τους. Πολλή δουλειά στή Σιέρρα Λεόνε. Ὁ ὑπεύθυνος γιά τήν ἱεραποστολή τρέχει, τρέχει, τρέχει ἀπό τό πρωί ὡς τό βράδυ, μαζί μέ ἓναν διάκονο ἰθαγενή. Τί νά πρωτοκάνουν! Φθάνει βράδυ καί ξενοῦν ἀκόμη καί νά φᾶνε. Ἰσχύει καί ἐδῶ ὅτι «ὁ θερισμός πολλῶν ἀλλὰ οἱ ἐργάτες λίγοι».

Θά βρεθοῦν ἄραγε ἄνθρωποι καί μάλιστα ἱερωμένοι νά βοηθήσουν;

Δύο σχολεῖα, τό ὀρθόδοξο μέ 1.200 παιδιά καί ἓνα ἄλλο μέ 1.500 περιμένουν... Στό πρῶτο σχολεῖο γιορτάσθηκε ἡ ἐορτή τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, παρουσία τοῦ ὑφυπουργοῦ Παιδείας. «Ἐγώ εἶμαι Μουσουλμάνος», εἶπε, «ἀλλὰ συμπαθῶ τήν Ὁρθοδοξία». Γιά πρώτη φορά ἀκούγαν γιά τόν Μ. Βασίλειο, τόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο καί τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Θεολόγο.

Τά παιδιά τό χάρηκαν πολύ. Μά πιό πολύ χαρήκαμε ἔμεῖς, γιατί βλέπουμε ὅτι ὁ Χριστός προπορεύεται τοῦ ἱεραποστολίου καί δίνει λύσεις στίς ἀντιξοότητες. Εὐχνηθεῖτε καί σεῖς ἀδέλφια μου γι' αὐτό.

Παναγιώτα Φουρνάρη

Πρίν από ένα χρόνο, στις 9 Φεβρουαρίου 2008, έφυγε από κοντά μας ο πολυαγαπητός αρχιμανδρίτης π. Νήφων Βιντζηλαίος, σέ ηλικία μόλις 38 ετών. Γεννήθηκε στην Αθήνα τό 1969. Οί εύσεβείς γονείς του Νικόλαος καί Μαρία κατάγονται από τή Νάξο. Θεϊός του, από τή μητέρα του, ήταν ο άοίδιμος ιερομόναχος π. Σεραφεΐμ Καυσοκαλυβίτης. Οί γονείς του, καί ιδιαιτέρως ή μητέρα του, τόν κατήχησαν από νηπιακής ηλικίας στην πίστη πρὸς τόν Χριστό. Στην ένορία του, τόν άγιο Έλευθέριο Άχαρνών, υπηρέτησε από μικρός στό ιερό Βήμα καί στά φοιτητικά του χρόνια δίδασκε στά κατηχητικά σχολεία. Σπούδασε στό Τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου καί στη Θεολογική Σχολή Αθηνών. Τό 1995 έγκαταβίωσε, σαν δόκιμος, στην ιερά Μονή Άσωμάτων Πετράκη. Σέ ηλικία 26 χρόνων, τό 1995, έκάρη μοναχός. Χειροτονήθηκε από τόν μακαριστό Έπίσκοπο Κερνίτης Λεόντιο διάκονος στις 2.12.1995 καί πρεσβύτερος στις 25.5.1997.

Σάν διάκονος καί κατά τά πρώτα χρόνια σαν πρεσβύτερος υπηρέτησε στον ιερό ναό άγίας Σκέπης Παπάγου. Έκεί, σαν υπεύθυνος Νεότητας, είχε ιδιαίτερη επίδραση στα παιδιά του Γυμνασίου καί του Λυκείου, μέ τά όποια είχε άνοιχτό διάλογο μιά φορά τήν εβδομάδα.

Ο μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος έκτιμώντας τά πολλά χαρίσματά του τόν μετέθεσε στον ιερό ναό Μεταμορφώσεως Σωτήρος Καλλιθέας, όπου τόν διώρισε Προϊστάμενο. Ο π. Νήφων, μέ τή Χάρη του Θεού, έκανε, σέ σύντομο χρονικό διάστημα, ένα σημαντικό έργο ανακαινίσεως του ναού. Στις αρχές του 2000 διεπιστώθη ότι έπασχε από τήν άσθένεια non Hodgkin. Έκανε θεραπεία καί γιά λίγα χρόνια ήταν υγιής. Τόν Σεπτέμβριο του 2004 άσθένησε από καρκίνο του ρινοφάρυγγος, πού τελικά επέφερε τό τέλος.

Όλο τόν χρόνο τής δοκιμασίας του δέν εγόγγυσε, δέν έδειξε πικρία, δέν εΐπε «γιατί να άρρωσήσω εγώ»; Η περιπέτεια τής υγείας του ήταν γιά τόν π. Νήφωνα εύκαιρία άγιασμού.

Στή μνήμη του κτίζεται σήμερα, στην κωμόπολη Umudioka τής πολιτείας Anambra (πρώην Μπιάφρα) τής Νιγηρίας, ιερός ναός πού θα έορτάζει στην έορτή τής Υπαπαντής καί στη μνήμη του όσίου Νή-

φωνος, Έπισκόπου Κωνσταντιανής τής Αιγύπτου (23 Δεκεμβρίου), του όποιου τό όνομα έφερε.

Ο π. Νήφων ήταν άπλός, ταπεινός, πράος, άθόρυβος, εύγενής, ειρηνικός. Άγαπούσε τό έργο τής ιεραποστολής, τό όποιο κατά δύναμη ενίσχυε. Φρόντιζε ιδιαίτερα να είναι ελεήμων, όχι μόνο υλικά αλλά καί πνευματικά μέ κάθε πρόσφορο τρόπο. Μέ τό λεπτό χιούμορ του σκόρπιζε άπλόχερα τή χαρά, όχι μόνο στα πνευματικά του παιδιά αλλά καί σέ όσους τόν προσέγγιζαν. Είχε, μέ τή χάρη του Θεού, ένα ξεχωριστό τρόπο γιά να άνακουφίζει τούς ανθρώπους από τά βάρη καί τίς θλίψεις τής καθημερινότητας. Γι' αυτό ήταν πολύ αγαπητός σέ όλους.

Καί ήταν φυσικό από τήν καρδιά καί τά χείλη του να έκφρασθει, τίς τελευταίες ώρες τής επίγειας ζωής του, μία καί μόνη, τελευταία, έπιθυμία: «Θέλω να γίνω άγιος, να ψάλλω συνεχώς».

Άς εύχνηοϋμε ο Κύριος τής Δόξης να έχει εκπληρώσει αυτή τήν άγία έπιθυμία του π. Νήφωνος καί να τόν έχει κοντά Του στη Χώρα των ζώντων, όπου τό φως καί ή γλυκύτητα του προσώπου Του εύφραίνει όλους τούς δικαίους.

Νήφωνος ιερομόναχου να είναι αιωνία ή μνήμη.

Αρχιμ. Α. Α.

Άγαπητοί έν Χριστώ άδελφοί,
Χαίρετε έν Κυρίω πάντοτε.

Νιώθω καί πάλι τήν ανάγκη καί τήν ύποχρέωση να έπικοινωνήσω μαζί σας, γιά να σας εύχαριστήσω από τά βάθη τής ψυχής μου, γιά τή συνεχή άγάπη καί συμπαράσταση πρὸς τήν Ίεραποστολή των Ίνδιών αλλά καί γιά να σας πληροφορήσω γιά τό έργο πού επιτελείται πρὸς δόξα Θεού, μέ τή δική σας οικονομική καί πνευματική συμβολή καί βοήθεια.

Πιστεύω καί τό τονίζω μετά ειλικρινούς καρδιάς ότι δέν είμαι εγώ ή «ιεραπόστολος» των Ίνδιών, αλλά όλοι έσείς πού συμπορεύεστε μαζί μου σέ αυτό τό άνηφορικό μονοπάτι καί συνεργείτε στό έργο του Θεού. Η δική σας προσευχή μας στηρίζει καί μέ τή δική σας οικονομική στήριξη –ειδικά αυτά τά δύο τελευταία χρόνια– τό έργο συνεχίζεται καί έπαυξάνει.

Έτσι λειτουργούν κανονικά:

- Τό πρωινό συσσίτιο μέ γάλα καί μπισκότα σέ 200 άστεγα παιδάκια.
- Τά 7 ιατρεία μας μέ δωρεάν παροχή φαρμάκων.
- Τά 5 Δημοτικά Σχολεία.
- Τά Όρφανοτροφεία Θηλέων.
- Δύο τμήματα ραπτικής καί ζωγραφικής στην Τεχνική Σχολή μας στον χώρο του Όρφανοτροφείου Θηλέων.
- Άποπερατώθηκαν καί έξοπλίσθηκαν έσωτερικά 4 Ναοί, ύπολείπονται έργασίες σέ 2 άλλους άκόμη.
- Έγιναν οι άπαραίτητες έπισκευές καί στα δύο κτίρια του Όρφανοτροφείου Θηλέων πού είχαν ύποστεί σοβαρές καί επικίνδυνες φθορές λόγω κακοτεχνιών αλλά καί των κλιματολογικών συνθηκών.
- Άποπερατώθηκαν τά δύο κτίρια πού προορίζονταν παλαιότερα να γίνουν σχολείο καί οικοτροφείο τυφλών. Άπομένει ο έσωτερικός έξοπλισμός γιά να μπορέσουν να λειτουργήσουν ως Δημοτικό καί Γυμνάσιο. Προϋπολογισμός κόστους 35.000 ευρώ. Μεγάλο τό ποσό. Δέν τό έχουμε, αλλά δέν άνησυχώ. Έμαθα αυτά τά δύο τελευταία χρόνια, πού έμεινα όλομόναχη στην Ίνδια, να λέω μετά βεβαιότητα «έχει ο καλός Θεός» καί να πιστεύω στην άγάπη καί στην πρόνοιά Του.
- Άγοράσθηκε ένα μικρό οικόπεδο άξίας 2.500 ευρώ, γιά να γίνει δρόμος σέ ένα από τά σχολεία μας, όπου οι

μαθητές πηδούν από τόν μανδρότοικο γιά να μπουν μέσα καί οι δάσκαλοι κολυμπούν μέχρι τό γόνατο μέσα στη λάσπη, από τή στιγμή πού ο γείτονας απαγόρευσε τή διέλευση από τό δικό του οικόπεδο καί έμεις δέν έχουμε άλλη πρόσβαση από τόν δρόμο. Τώρα πρέπει να επικοινωνήσουμε καί να κατασκευασθει δρόμος, ώστε να λυθει καί αυτό τό πρόβλημα.

Τόν Μάρτιο του 2008 είχαμε τή χαρά τής εθελοντικής εργασίας δύο κυριών όδοντιάτρων από τήν Αθήνα, πού άκούραστε καί μέ περισσή άγάπη λειτουργήσαν τό όδοντιατρείο μας, ενώ κάλυψαν οι ίδιες όλα τά έξοδα λειτουργίας του. Ένα καλό παράδειγμα πρὸς μίμηση.

Περιέγραφα όσο πιό περιεκτικά μπορούσα τό έργο πού επιτελείται μέ τή χάρη του Θεού στην Ίνδια χάρη στη δική σας βοήθεια καί συμπαράσταση, τήν όποια έχουμε συνεχώς ανάγκη, ώστε ο λόγος του Θεού να τρέχει καί να δοξάζεται σέ αυτή τήν κατείδωλο Χώρα.

Σας εύχαριστοϋμε καί εύχόμεθα ο Κύριος να σας τό ανταποδίδει καί να σας χαρίζει υγεία ψυχής καί σώματος.

Μέ έκτίμηση καί έν Χριστώ άγάπην

Μοναχή Ν.Π.

Ο κύκλος μιᾶς ψυχῆς

ΗΤΑΝ ΑΘΕΟΣ. Ἀλλὰ μετά τὰ ἐξήντα του ἄρχισε νά ἐνδιαφέρεται γιά τό φαινόμενο τῆς θρησκείας καί ἰδιαίτερα γιά τό Ἰσλάμ. Ἡ ὀρθόδοξη ὄμως Ρωσίδα μετανάστis, στήν ὁποία νοίκιαζε ἕνα μικρό χῶρο κάτω ἀπό τό σπίτι του, τοῦ μίλησε γιά τήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία καί ἔφερε αὐτόν καί τή γυναίκα του στόν καθεδρικό ναό τοῦ Ἁγίου Νικολάου στή Σεούλ.

Ἔτσι ἄρχισε ἡ γνωριμία τοῦ ἀνδρογύνου μέ τήν Ὀρθόδοξία. Κατηχήθηκαν καί βαπτίστηκαν. Μάξιμος καί Πελαγία τὰ χριστιανικά τους ὀνόματα. Ἀργότερα βαπτίστηκε καί ὁ μικρότερος γιός τους, ἐνῶ ὁ μεγαλύτερος, μεταπτυχιακός πυρηνικός φυσικός, παραμένει ἀκόμη ἄθρησκος. Ὁ μικρότερος ὀνομάστηκε Νεκτάριος, γιατί ἡ μητέρα του ἀγάπησε πολύ τόν Ἅγιο ἀπ' ὅσα ἄκουσε στήν Ἐκκλησία γιά τήν πολυκύμαντη θεάρεστη ζωή του.

Πέρασε μία ὀκταετία περίπου ἀπό τότε πού ἔγιναν Ὀρθόδοξοι. Συμμετείχαν ἐνεργά στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας, ὁ δέ Μάξιμος ψηφίστηκε δύο φορές ὡς ἀντιπρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινότητας τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Κάποια μέρα, ἐντελῶς ἀπρόσμενα, ἦρθε ἡ δοκιμασία. Ὁ Μάξιμος βαριά ἄρρωστος. Καρκίνος στόν ἐγκέφαλο! Μέσα σέ λίγους μῆνες ἔλιωσε. Ὁ ἔφημεριος τοῦ Ἁγίου Νικολάου καί ὁ Ἐπίσκοπος τόν ἐπισκέφθηκαν στό νοσοκομεῖο καί στό σπίτι, στό ὁποῖο τόν μετέφερε ἡ οἰκογένειά του, ἀφοῦ οἱ γιατροί ἀνθρωπίνως δέν εἶχαν νά τοῦ προσφέρουν τίποτε πλεόν.

Στό σπίτι τελέστηκε τό Μυστήριό τοῦ Ἱεροῦ Εὐχελαίου καί μετέλαβε Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ.

Μετά τό Εὐχέλαιο καί τή θεία Μετάληψη ἀνέλαβε τίς δυνάμεις του. Συζητοῦσε, ἦταν εὐδιάθετος καί συμμετείχε στό γεῦμα μαζί μέ ὄλους. Οἱ δικοί του μιλοῦσαν γιά θαῦμα. Μετά μία ἑβδομάδα περίπου ἔπεσε σέ κῶμα. Ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ διάβασε τήν Εὐχή εἰς ψυχορραγοῦντα καί μετά ἀπό λίγες ὥρες παρέδωσε τήν ψυχή του στόν Χριστό, τόν ὁποῖο τόσο πολύ ἀγάπησε.

Οἱ Ὀρθόδοξοι Κορεάτες συμμετείχαν στίς διάφορες ἐκδηλώσεις πού προγραμματίζονται σύμφωνα μέ τὰ κορεατικά ἔθιμα. Πολλοί ἦσαν ἐκεῖνοι πού πῆγαν στό νεκροπομπεῖο, σέ εἰδική αἴθουσα τοῦ ὁποίου τοποθετεῖται ἡ φωτογραφία τοῦ κεκοιμημένου ἐν μέσω πολλῶν λουλουδιῶν, ἐνῶ τό σῶμα του φυλάσσεται στό ψυγεῖο. Μπροστά στή φωτογραφία οἱ ἐπισκέπτες κάνουν ἐδαφιαῖες μετάνοιες, προσεύχονται, συμμετέχουν σέ νεκρικό δεῖπνο καί συλλυποῦνται τοὺς συγγενεῖς. Στήν περίπτωση τοῦ ἀειμνήστου Μαξίμου, ἀντί φωτογραφίας ὑπῆρχε μία θαυμάσια προσωπογραφία, τήν ὁποία εἶχε ὁ ἴδιος φιλοτεχνήσει πρὶν τριάντα καί πλεόν χρόνια, καθότι ἦταν καλλιτέχνης μέ μεγάλη ἀγάπη γιά τίς εἰκαστικές τέχνες. Στό νεκροπομπεῖο τελέστηκε τό Τρισάγιο, κατά τό ὁποῖο δόθηκε ἡ εὐκαιρία νά εἰπωθοῦν καί λόγοι παρακλησεως πρὸς τοὺς παρευρισκομένους συγγενεῖς καί φίλους τοῦ κεκοιμημένου.

Τήν τρίτη μέρα ἀπό τῆς ἐκδημίας του, τό λείψανο τοῦ κεκοιμημένου μεταφέρθηκε στόν Ἅγιο Νικόλαο γιά τή νεκρώσιμη ἀκολουθία, στήν ὁποία παραβρέθηκαν καί πολλοί φίλοι του καλι-

Τό κορεατικό κοιμητήριο.

λιτέχνες. Μετά τήν ἀκολουθία ξεκίνησε ἡ πομπή γιά τόν ἐνταφιασμό του, ὄχι στό ὀρθόδοξο κοιμητήριο τῆς Ἀναστάσεως, ἀλλὰ κατά τήν ἐπιθυμία τοῦ Μαξίμου σέ κοιμητήριο, στό ὁποῖο ἔχουν ἐνταφιαστεῖ καί οἱ γονεῖς του, τρεῖς ὥρες μακριά ἀπό τή Σεούλ. Τῆς πομπῆς προπορευόταν, σύμφωνα μέ τὰ κορεατικά ἔθιμα, ὁ πρωτότοκος γιός κρατώντας τήν προσωπογραφία τοῦ πατέρα του, ἀμέσως μετά ὁ μικρότερος γιός μέ τήν εἰκόνα τῆς Ἀναστάσεως, τό φέρετρο, οἱ κληρικοί καί ἀκολουθοῦσαν οἱ συγγενεῖς καί οἱ φίλοι.

Τό κοιμητήριο ἦταν ἕνα ὀλόκληρο βουνό μέ χιλιάδες τάφους, τόσο πολύ περιποιημένους καί στολισμένους μέ λουλουδιὰ πού, καθῶς ἔβλεπες τό βουνό ἀπό κάτω, νόμιζες ὅτι ἔβλεπες ἕναν ὀλάνθιστο κῆπο. Ἐκεῖ στόν τάφο, πού εἶχε ἀνοικτεῖ δίπλα ἀπό τοὺς τάφους τῶν γονιῶν του, ἐψάλλει τό Τρισάγιο καί στή συνέχεια ἔγινε ἡ ταφή μέ τό ἀξιοπρόσεκτο κορεατικό τελετουργικό. Πρῶτα-πρῶτα τοποθέτησαν τό φέρετρο μέ ἀπόλυτη προσοχή καί συμμετρία μέσα στόν τάφο βάζοντας ἐπάνω ἕνα μεταξωτό κόκκινο ὕφασμα μέ τό ὄνομα τοῦ κεκοιμημένου, σημαντικό στοιχεῖο τῶν νεκρικῶν ἀσιατικῶν παραδόσεων. Στή συνέχεια, ἐπάνω στό ὕφασμα τοποθέτησαν κόλλες ἀπό χαρτί καί κατόπιν ἔριξαν χῶμα περιμετρικά στά κενά μεταξύ τάφου καί φέρετρου, πατώντας ρυθμικά γιά νά «καθήσει» τό χῶμα. Κατόπιν τοποθέ-

τησαν στό φέρετρο παραλληλόγραμμες σανίδες γιά νά προφυλάξουν τό ὄνομα τοῦ κεκοιμημένου ἀπό τή σκόνη. Ἐν συνεχείᾳ ὁ Ἐπίσκοπος ἔριξε στό φέρετρο σταυροειδῶς νερό καί χῶμα λέγοντας τό «Ραντιεῖς με...» καί «Γῆ εἴ καί εἰς γῆν ἀπελεύσει» ἀντιστοίχως. Καί τέλος ἔριξαν χῶμα ὄλοι οἱ παρευρισκόμενοι, ἀρχῆς γενομένης ἀπ' τή σύζυγο, τὰ παιδιά, τὰ ἀδέλφια καί τοὺς λοιπούς συγγενεῖς καί φίλους τοῦ κεκοιμημένου.

Ἔτσι ἔκλεισε ὁ κύκλος μιᾶς ψυχῆς ἐδῶ στή γῆ γιά νά ἀνοίξει ἕνας ἄλλος, αἰώνιος καί ἀτελεύτητος, στήν ἄλλη καί μακαρία ζωή κοντά στόν Ἀναστάνα Χριστό.

Κατά τήν ἐπιστροφή στή Σεούλ ὁ πρωτότοκος γιός τοῦ ἀειμνήστου Μαξίμου δέν σταματοῦσε νά ἐπαναλαμβάνει τίς ἐγκάρδιες εὐχαριστίες του πρὸς τὰ μέλη τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας γιά τή συμμετοχή τους στήν κηδεία τοῦ πατέρα του. Καί κάποια στιγμή εἶπε στόν Ἐπίσκοπο: «Σήμερα ἡ Ἐκκλησία σας μοῦ γλῆκανε τόν πόνο. Σᾶς εἶμαι εὐγνώμων. Ὁ πατέρας μου πρὶν σᾶς γνωρίσει ἦταν ἄθεος. Ἦταν μεγάλη εὐλογία πού πίστεψε στόν Χριστό καί πιστεύω ὅτι ἔφυγε μέ ἐσωτερική γαλήνη. Ἐγώ εἶμαι ἀγνωστικιστής. Πόσο θά 'θελα νά πίστευα κι ἐγώ! Ἀλλὰ δέν μπορῶ ἀκόμα. Σᾶς παρακαλῶ προσευχηθῆτε νά γίνει καί σέ μένα τό θαῦμα».

Ἀθανασία Δημ. Κοντογιαννακοπούλου

Ίεραποστολή τῆς καρδιάς μας...

Τὴν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, 8 Μαρτίου τρ.ἔ., σὲ μιά ἔκτακτη δίωρη ἐκπομπή, ὁ ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μὲ τὴ φροντίδα τοῦ Διευθυντῆ κ. Ἀλέξανδρου Κασιάρα, μετέδωσε μίαν συζήτηση σχετικά μὲ τὴν ἐξωτερικὴ Ἱεραποστολή. Τὴ συζήτηση συντόνισε ὁ κ. Ἀλέξανδρος Καρυώτογλου, Θεολόγος καὶ ἔλαβαν μέρος ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Νιγηρίας κ. Ἀλέξανδρος, ὁ Αἰδεσιμ. Πρωτοπρ. π. Κωνσταντῖνος Στρατηγόπουλος καὶ ὁ κ. Θανάσης Ν. Παπαθανασίου, Θεολόγος.

Δημοσιεύουμε τὰ ὅσα ρέχθηκαν, ἐπειδὴ πιστεύουμε ὅτι θὰ ἤθελαν νὰ τὰ γνωρίσουν οἱ ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ πού δὲν παρακολούθησαν ἐκείνη τὴν ἐκπομπή.

Τὸν κόπο τῆς ἀπομαγνητοφώνησης τῆς ἐκπομπῆς κατέβαλε ἡ συνεργάτης τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς Διακόνισσα Μαρία Σπυροπούλου.

Α.Κ.: Φίλες καὶ φίλοι, καλημέρα σας. Σήμερα εἶναι Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ξεκινᾶμε στὴν Ἐκκλησία μας τὴν Ἑβδομάδα Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς. Μὲ μεγάλη χαρὰ συγκεντρωθήκαμε σήμερα, τέσσερις ἄνθρωποι καὶ θὰ θέλαμε νὰ κουβεντιάσουμε αὐτὸ τὸ μεγάλο κεφάλαιο τῆς Ἐκκλησίας μας, πού εἶναι ἡ Ἱεραποστολή. Καὶ ἔχω τὴν αἴσθηση ὅτι οἱ συνδαιτυμόνες ἐδῶ εἶναι σχετικοί μὲ τὴν Ἱεραποστολή καὶ θὰ συμβάλουν πάρα πολὺ σ' ἓνα διάλογο οὐσίας καὶ μὲ ἐντιμότητα καὶ μὲ τὸ χέρι στὴν καρδιά θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε ὀρισμένα πράγματα. Σὰς καλωσορίζω, καλωσορίζομαστε ὅλοι στὴν ἐκπομπή, κι ἐγὼ θὰ ἤθελα νὰ σὰς βάλω στὰ βαθιά νερά κατ' εὐθείαν. Ξέρετε, πρὶν ἀπὸ 5 χρόνια, ἤμουν στὸ Σίδνεϋ καὶ δίδασκα στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ ἐκεῖ. Καὶ τὴν τελευταία ἡμέρα πού θὰ ἔφευγα, τὴν τελευταία Κυριακὴ, στὴν ἐνορία πού κήρυττα, τόλημπα ἀποχαιρετώντας τὸ ἐκκλησίασμα, νὰ ἐκφράσω καὶ ἓνα παράπονο, ὅτι στὰ 3 χρόνια πού ἤμουν ἐκεῖ δὲν εἶδα οὔτε ἓναν ἰθαγενή, ἀπορτίζναῖ ὅπως τοὺς ἴενοι, σὲ ὀρθόδοξο ναό. Καὶ ἔκανα τὴν εὐχή, μελλοδικά, νὰ υπάρξει μιά τέτοια περίπτωση. Ὅταν τελείωσε ἡ λειτουργία, ἤρθε ὁ ἱερέας, ὁ ὁποῖος ἦταν ἀυστραλογεννημένος ἐξ Ἑλλήνων καταγόμενος, γιὰ νὰ μοῦ πῆ ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ πῆτε αὐτὸ, κ. Καρυώτογλου, διότι δὲν μπορούμε νὰ ἀσχολούμαστε μὲ ξένους ἀνθρώπους, ἀλλὰ ὑπηρετοῦμε τὸ ἐλληνικὸ στοιχεῖο ἐδῶ. Κι ἔπρεπε ἀπὸ τὰ σύννεφα! Καὶ ἀναρωτήθηκα γιὰ μιά ἀκόμη φορά: «Τί εἶναι, τελικά, ἡ Ἱεραποστολή;». Ἀκούω.

Θ.Π.: Εἶναι τόσο βάνουσο ἐρώτημα...

Α.Κ.: Μά γι' αὐτὸ εἶπα ὅτι θὰ σὰς βάλω στὰ βαθιά νερά. Ἀλλὰ εἶπα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅτι πρέπει νὰ μιλήσουμε μὲ τὸ χέρι στὴν καρδιά, ἀνοιχτά, χωρὶς φόβο.

Θ.Π.: Τὸ ζήτημα ὅτι χρειάζεται ἀδιάκοπα νὰ ἐπαναπροσδιορί-

ζουμε τί εἶναι ἡ Ἱεραποστολή, δηλαδή ὅτι χρειάζεται ἀδιάκοπα νὰ μιλάμε γιὰ τὰ αὐτόνοτα, νομίζω δείχνει καὶ τὸ μέγεθος μιᾶς κρίσης, στὴν ὁποία βρισκόμαστε. Μιᾶς κρίσης ἐκκλησιαστικῆς συνείδησης καὶ ταυτότητας.

Α.Κ.: Κι ἐδῶ κρίση;

Θ.Π.: Κι ἐδῶ κρίση. Κατ' ἐξοχὴν ἐδῶ κρίση. Ἐγὼ θὰ ἔλεγα πάρα πολὺ σχηματικά, μὲ τὸν κίνδυνο ὅλα αὐτὰ νὰ ἀκουστοῦν βέβαια θεωρητικά, ὅτι Ἱεραποστολή εἶναι ἡ ἴδια ἡ ὑπαρξὴ τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ νὰ εἶναι κάτι Ἐκκλησία σημαίνει ὅτι εἶναι ἀποστολή. Ἔχει, δηλαδή, νὰ προσκαλέσει. Τὸ γεγονός, δηλαδή, τὸ νὰ ὑπάρχει Ἐκκλησία σημαίνει πρόσκληση, σημαίνει ἀντάμωμα δύο πραγματικότητων, τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ κόσμου, σημαίνει διακονία αὐτοῦ τοῦ κόσμου, ὥστε νὰ μεταμορφωθεῖ, κάποια στιγμή, σὲ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ χονδρικά θὰ τὸ ὀρίζω ὡς Ἱεραποστολή, ἐπιδιώκοντας νὰ ὑπονοήσω τὸ ἐξῆς: δὲν μπορούμε, νομίζω, νὰ ποῦμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὑπάρχει ὡς μίαν ὄντοτητα αὐτάρκης καὶ κατόπιν, ἂν εἶναι δραστήρια, κάνει Ἱεραποστολή, ἂν δὲν εἶναι δὲν κάνει, ἀλλὰ καὶ πάλι συνεχίζει καὶ ὑπάρχει - ἔτσι; Ἄν δηλαδή ἡ ἴδια ἡ ὑπαρξὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι κάτι σάν τὴ μαγιά, πού ζυμώνει τὸν κόσμο, ἂν ἡ ἴδια ἡ ὑπαρξὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πρόσκληση, τότε σημαίνει ὅτι δὲν εἶναι κάτι παρεπόμενο ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ της, ἀλλὰ εἶναι κατ' ἐξοχὴν ὁ ἑαυτὸς της. Ἄν δηλαδή ἡ Ἐκκλησία δὲν λειτουργεῖ ὡς αὐτὸ τὸ ἀνοιγμα κι ὡς αὐτὴ ἡ πρόσκληση, τότε δὲν εἶναι μίαν κλειστή ἢ μίαν ἀδρανῆ Ἐκκλησία, κινδυνεύει νὰ πάψει νὰ εἶναι Ἐκκλησία, ὀλότελα.

Α.Κ.: Θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε ὅτι ἐκεῖ εἶναι καὶ τὸ πρόβλημα τῆς σημερινῆς κρίσης στὴν Ἐκκλησία; Ἡ Ἐκκλησία ἔχει κρίση ἐξ αἰτίας αὐτοῦ, ὅτι δὲν κατανοεῖται;

π.Κ.Σ.: Ἀλέξανδρε, δέχομαι τὸν ὄρο «κρίση», εἶναι πάρα πολὺ οὐσιαστικός, ἀλλὰ νὰ τονίσω θεολογικά, τουλάχιστον, καὶ βιβλικά, πὼς αὐτὴ ἡ κρίση ὑπάρχει ἀπὸ τίς πρῶτες μέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ σύγκρουση –ἄς τὸ πῶ ἔτσι– σύγκρουση τοῦ Πέτρου καὶ τοῦ Παύλου, ἀκριβῶς δηλώνει πὼς ξεκινᾶνε. Ξεκινᾶνε ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους ἢ ξεκινᾶνε ἀπὸ τὰ ἔθνη; Ἄρα, εἶναι ἓνα κρίσιμο γεγονός, πραγματικά προσδιορίζει τὴν Ἐκκλησία μας, ἀλλὰ μὴ φοβηθοῦμε τὴ λέξη κρίση, πάντα αὐτὸ ὑπάρχει καὶ πάντα ὑπάρχουν ἀντιλήψεις σάν αὐτές πού μᾶς εἶπατε στὸ Σίδνεϋ, εἶναι ἀνθρώπινες μὲν ἀλλὰ εἶναι ἀκατανόητες γιὰ τὰ μέτρα τῆς θεολογίας μας, ὅπου ἐμεῖς διακονοῦμε τίς εἰκόνες τοῦ Θεοῦ, ὅπου καὶ νὰ βρεθοῦμε, σεβόμενοι τοὺς τόπους μας, τίς παραδόσεις μας, ἀλλὰ δὲν μπορούμε ποτέ νὰ ὑποτάξουμε ὁποιοσδήποτε φυλές, ὁποιαδήποτε γέννη τῶν ἀνθρώπων στίς δικές μας παραδόσεις, ὅσο κι ἂν ἀγαποῦμε τὴν Ἑλλάδα - ἂν τὴν ἀγαποῦμε, εἶναι ἐρώτημα, δὲν τὸ ἀνοίγω τώρα.

Α.Κ.: Σεβασμιώτατε Ἐπίσκοπε, ἐπὶ αὐτοῦ ἔσσει πὼς νιώθετε ἐκεῖ κάτω στὴ Νιγηρία;

Σεβ.Ν.: Δὲν ἔχω περιθώρια παρὰ νὰ συμφωνήσω ἀπόλυτα μὲ τὸν κ. Παπαθανασίου καὶ μὲ τὴν παρατήρηση τοῦ π. Κωνσταντῖνου. Εἶναι πάρα πολὺ οὐσιαστικό νὰ γίνουν αὐτοὶ οἱ ἐπαναπροσδιορισμοί. Ἴσως οἱ περισσότεροί ἀπὸ ἐμᾶς εἶναι ἀνάγκη νὰ ξανακαθίσουμε στὰ θρανία, γιὰ μίαν καινούργια ἀνάγνωση τῆς Βίβλου πού ἴσως, μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ, νὰ μπορέσουμε αὐτὴ τὴ δεύτερη ἢ τὴν τρίτη φορά νὰ κατανοήσουμε κάποια πράγματα στὴν πραγματικὴ τους διάσταση, καὶ τί ἀκριβῶς σημαίνει καὶ τί θέλει νὰ πῆ. Καί, δεύτερον, νὰ ἀσχοληθοῦμε λίγο μὲ τὴν ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογία καὶ τὴν παράδοση. Κι ἂν αὐτὰ τὰ πράγματα τὰ εἶχαμε κάνει σωστά, ἢ μπορούμε τώρα νὰ κάνουμε αὐτὴ τὴν ἀνάγνωση, νομίζω ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰ θέματα καὶ τοὺς προβληματισμούς πού σήμερα ἔχουμε, νομίζω ὅτι αὐτόματα θὰ εἶχαν λυθεῖ τὰ θέματα αὐτὰ καὶ οἱ προβληματισμοὶ αὐτοὶ θὰ εἶχαν μπεῖ στοὺς περιθώριους, θὰ εἶχαν ἀρθεῖ. Ὅπως εἶπε κι ὁ Θανάσης, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μιλήσουμε γιὰ Ἱεραποστολή, ἐξαιρώντας ἀνθρώπους, ὅταν τὸ ἴδιο τὸ νόημα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ παρουσίαση, ἡ ἐμφάνιση, ἡ σάρκωση τῆς μιᾶς πραγματικῆς Ἀλήθειας, ὅπως μᾶς ἀποκαλύφθηκε στὸ ἐδῶ καὶ τώρα, σὲ διάφορους χρόνους καὶ σὲ διάφορους τόπους.

Α.Κ.: Ἐτυχε ποτέ σ' ὄλο τὸ διάστημα πού εἴστε στὴ Νιγηρία καὶ εἶναι δέκα ὀλόκληρα χρόνια,

Σεβ.Ν.: Δώδεκα...

Α.Κ.: Στὰ δώδεκα, σὰς ἔτυχε ποτέ νὰ θέσετε ἀπὸ μόνος σας τὸ ἐρώτημα: «τελικά τί δουλειὰ ἔχω ἐγὼ, ἓνας Ἑλληνας, ἐδῶ στὴ Νιγηρία;».

Σεβ.Ν.: Μὲ τὸ χέρι στὴν καρδιά;

Α.Κ.: Βέβαια!

Σεβ.Ν.: Πάρα πολλές φορές. Ἀπὸ τὸν πρῶτο χρόνο τῆς ἐκλογῆς μου καὶ τῆς ἐγκαταστάσεώς μου στὴ Νιγηρία ἔνωσα καὶ εἶπα: «τί δουλειὰ ἔχω ἐγὼ ἐδῶ;». Καὶ νᾶμαστε εἰληκρινεῖς –ἐάν δὲν θέλομε νὰ κρυβόμαστε πίσω ἀπὸ τὸ δάκτυλό μας– κι ἂν ἐμεῖς δὲν τὸ νιώσουμε, μᾶς κάνουν πάρα πολλές φορές νὰ τὸ νιώσουμε οἱ ἴδιοι οἱ ἄνθρωποι, οἱ συνεργάτες μας, μὲ τὸ ὕφος τους, τίς ἐρωτήσεις τους, μὲ τὴν ἀντίδρασή τους, γιὰ τὸ κατά πόσο εἶσαι ἀνοικτός καὶ δημοκρατικός καὶ σκέφτεσαι καὶ ὑπολογίζεις ὅτι δὲν εἶσαι ἐσὺ ἡ Ἐκκλησία, ὡς Ἐπίσκοπος, κι ὅτι τὸ λαϊκὸ στοιχεῖο ἔχει ἓναν ἔντονο λόγο οὐσιαστικώτατο καὶ ὅπως ἐπίσης κι ὁ ὑπόλοιπος κληρὸς. Δὲν εἶσαι αὐθύπαρκτος. Δὲν εἶσαι μόνος σου. Δὲν κινεῖσαι μόνος σου. Λοιπόν, ἔνωσα, ὅτι ἂν δὲν εἶχα κάνει αὐτὸ τὸ ἐρώτημα στὸν ἑαυτὸ μου κι ἂν δὲν συνεχίζω νὰ τὸ κάνω καθημερινά, μὲ σκοπὸ τὴν προσωπικὴ μου, ἂν θέλετε, βελτίωση καὶ προσαρμογὴ στὸν κῶρο, τότε πολὺ

φοβᾶμαι ότι θά σου θέσουν τό ἐρώτημα οἱ ἴδιοι οἱ συνεργάτες σου.

Α.Κ.: Ὅποτε, μετά μπαίνει τό μαχαίρι στό κόκκαλο.

Σεβ.Ν.: Μπαίνει τό μαχαίρι στό κόκκαλο. Καί νομίζω ὅτι θά εἶναι πάντοτε εὐχῆς ἔργον, νά μπορεῖ μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ, κανείς νά ἀνοίγει τά μάτια του κι ἔτσι τά αἰσθητήριά του νά ναι κάπως γυμνά, νά ἀντιλαμβάνεται ἐγκαίρως κάποια πράγματα. Γιατί, ὅταν πλέον στά θέσουν συνεργάτες σου, νομίζω ὅτι πλέον καί οἱ σχέσεις καί ἡ παρουσία σου καί ἡ πορεία σου μπαίνουν σ' ἓνα ἄλλο ἐπίπεδο, ὄχι τόσο καλό.

* * *

Α.Κ.: Αὐτό μέ πάει σ' ἓνα ἄλλο θέμα. Μιλήσαμε ἐδῶ γιά τήν Ἱεραποστολή, ἀλλά μέ κάποιες παραστάσεις, πού ἔχουμε φτιάξει ἐμεῖς ἐδῶ.

Θ.Π.: Ἐξωτικές, ἴσως.

Α.Κ.: Ἐξωτικές. Ὅταν πηγαίνει τώρα ὁ Ἐπίσκοπος ἐκεῖ ἀπό ἐδῶ, πιστεύω ὅτι θά ἦταν πολύ μεγάλο τό τρακάρισμα πού πάθατε μέσα σας. Βρεθήκατε σέ μιά ἄλλη πραγματικότητα.

Σεβ.Ν.: Τελείως. Γιατί ἐγώ ὑπηρετήσα ὅλα τά προηγούμενα χρόνια στή Νότιο Ἀφρική καί ἦταν καθαρά ἐλληνικές κοινότητες. Γιά μένα ἦταν ἓνα πολιτιστικό σόκ ἡ ἐκλογή μου καί ἡ ἐγκατάστασή μου στή Νιγηρία, ὅπως πιστεύω ὅτι καί γιά τούς περισσότερους. Πέρασα...

Θ.Π.: Καί εἰδικά στήν περίπτωση τῆς Νιγηρίας, ἡ ὁποία εἶναι πιθανότατα ἀπό τίς σκληρότερες περιοχές, λόγῳ τῶν συγκυριῶν πολιτικῶν, οικονομικῶν, πολεμικῶν, κοινωνικῶν.

Σεβ.Ν.: Ναί, ὁπωςδήποτε, αὐτά πού πέρασα ἦταν ἓνα φοβερᾶ μεγάλο σόκ. Ἀλλά νομίζω ὅτι τό ἴδιο συμβαίνει μέ τούς περισσότερους ἀπό μᾶς. Στό τέλος, ἴσως θά πρέπει πολλή ἀπλή καί συγχωρέστε μου αὐτό πού θά πῶ –νά εὐχαριστῶ τόν Θεό καθημερινά διότι δεδομένων τῶν συνθηκῶν–οἱ προσωπικές μου ἀνατροπές τῶν ἀσφαλειῶν, μέσα στίς ὁποῖες γεννήθηκαν καί μεγάλωσα, πραγματοποιήθηκαν μέσα στό πρῶτο τρίμηνο, μετά τήν ἐγκατάστασή μου στή Νιγηρία. Ὅταν ἔφθασα ἐκεῖ, βλέποντας τήν πόλη τοῦ Λάγκος, τήν κατάσταση τῶν ἐνοριῶν, τά φοβερᾶ τους προβλήματα, τήν ἔλλειψη κατήχησης κ.λπ., κ.λπ. ὄλων αὐτῶν οἱ ὁποῖοι ἐκαλοῦντο ὀρθόδοξοι, εἶπα ὅτι ἂν εἶναι κανείς ἔντιμος μέ τόν ἑαυτό του καί μέ τόν Θεό –κι ἂν δέν θέλει νά ναι μέ τόν Θεό καί τήν Ἐκκλησία, τουλάχιστον μέ τόν ἑαυτόν του– ἔχει δύο ἐπιλογές: ἢ ἀποδέχεται ὅτι αὐτή εἶναι ἡ κατάσταση, ἐπομένως παύεις νά ὑπάρχεις καί νά λειτουργεῖς ὡς πρόσωπο καί –συγχωρέστε με πού θά τό πῶ– ὡς Ἕλληνας. Ἐπομένως βιώνεις ὅτι ἐκείνη τή στιγμή ἀναγεννᾶσαι κι ὅτι μέσα στό

DNA σου ἔχεις χρωματοσώματα νιγηριάνικα, ζαϊρινά, ἰαπωνέζικα, γιατί ὅπως εἶπα, νομίζω πῶς αὐτό συμβαίνει, ἢ θάπρεπε νά συμβαίνει, μέ τούς περισσότερους ἀδελφούς ὄλων τῶν βαθμῶν κληρικούς, πού βρίσκονται σέ ἀνάλογες συνθήκες. ἢ κανείς, στήν προσπάθεια του νά φανεῖ ἔντιμος μέ τόν Θεό καί τούς ἀνθρώπους καί τόν ἑαυτόν του, παραιτεῖται καί φεύγει. Ἀκριβῶς γιατί πιστεύω ὅτι, ἂν ἐμεῖς οἱ ἴδιοι, σ' ὅποιον βαθμό καί νάμαστε, ἓνας ἀπλῶς μοναχός (πού κατεβαίνει) μέ καλή διάθεση, ἓνας κληρικός ἔγγαμος, ἄγαμος, ἓνας ἐπίσκοπος, ἓνας θεολόγος λαϊκός, μιά μοναχή, ἓνας ὁποιοσδήποτε ἄνθρωπος, ἂν δέν κάνει αὐτή τήν ἐπιλογή, ἂν δέν εἶναι ἔτοιμος νά περάσει ἄμεσα αὐτή τήν πραγματικά, θά ἔλεγα, ἐπώδυνη διαδικασία τῆς προσωπικῆς του μετάλλιας –ἂν μπορῶ νά τό πῶ αὐτό χωρίς νά κινδυνεύω– τότε θά χρειαστεῖ νά μιλήσουμε γιά ζημιά, νά μιλήσουμε γιά λάθος πορείες καί γιά λάθος ἐπιλογές. Σκληρός ὁ λόγος. Ἀλλά ὁπωςδήποτε, σέ κάποιο ἔστω βαθμό, θά πρέπει νά γίνει ἡ μετάλλαξη. Θά πρέπει νά σκεφθεῖ κανείς, ὅτι στόν τόπο πού βρίσκεται, εἴτε λέγεται Ἀθῆνα, εἴτε λέγεται Ἰαπωνία, εἴτε λέγεται Νιγηρία, εἴτε λέγεται Ἰνδονησία, ἢ ὅτιδήποτε ἄλλο, ὅτι παύει νά εἶναι Ἕλληνας.

π.Κ.Σ.: Ἐπειδή τό ἐρώτημα, πού τέθηκε στόν Σεβασμιώτατο εἶναι ἀφρητικό καί προκλητικό καί πολλές φορές ἀκατανόητο, –τό ἐρώτημα ἦταν «πῶς βιώνετε, ὅταν πήγατε ἐκεῖ, στή Νιγηρία;»– νά κάνω, ἂν θέλετε, πῶς προκλητικό τό ἐρώτημα, νά τό κάνω ἐπικίνδυνο. Γιατί ὁ Σεβασμιώτατος πῆγε νά κάνει ἱεραποστολή σέ μιά ἄλλη χώρα καί τόν ρωτᾶμε πῶς ἔβησε. Νά τό θέσω ἀνάποδα; «Πῶς βιώνω ἐγώ ὡς κληρικός κι ἐσεῖς οἱ λαϊκοί ὡς πιστοί ὀρθόδοξοι, στήν Ἑλλάδα;»

Α.Κ.: Αὐτό θά σᾶς ρωτοῦσα ἀμέσως μετά. Γιά πείτε μας.

π.Κ.Σ.: Ἄν σταθοῦμε μόνο στήν πρόκληση αὐτή, πού ἔζησε ὁ Σεβασμιώτατος, τότε κάνουμε τήν ἱεραποστολή «ἐξωτερική» –λάθος ὄρος, βέβαια– καί «ἐξωτική».

Ρωτάω, λοιπόν: «Πῶς βιώνω τήν ἱεραποστολή στήν Ἑλλάδα;»

Θά πῆτε, «μά ἐδῶ...». Τί θά πῆ «ἐδῶ»; Ἡ Ἑλλάδα ἦδη σήμερα εἶναι μιά πρόκληση ἱεραποστολική. Ὅλοι αὐτοί οἱ ἄνθρωποι, πού περνᾶνε ἀπό τά μονοπάτια τῆς γῆς καί τά σταυροδρόμια τῆς γῆς, εἶναι πρόκληση γιά μᾶς. Τί δουλειά ἔχω στήν Ἑλλάδα, ἂν δέν μπορῶ νά κάνω τήν καρδιακή ἐκφραστική κίνηση πρὸς τόν ἄλλον; Τί δουλειά ἔχω ἐδῶ πέρα; Γιά νά κάνω σκάνδαλα, νά κοροϊδεύω, νά παίζω, νά παίρνω μισθούς, νά παίρνω ἀξιώματα, νά κάνω ὅτιδήποτε κάνω καί ἡ Ἑλλάδα νά πονάει; Εἶναι καίριο ἐρώτημα. Καί διερωτῶμαι κάθε μέρα, ἐγώ κι ὄλοι οἱ πιστοί: «Τί δουλειά ἔχω στήν Ἑλλάδα;». Αὐτό εἶναι τό καίριο ἐρώτημα, πού προεκτείνει πιά κι ἀνοίγει τόν δρόμο τῆς ἱεραποστολῆς –τοῦ συμβατικοῦ ὄρου– σ' ἄλλα δεδομένα πιά.

Α.Κ.: Ἐτσι, δέν ὑπάρχει καμιά διαφορά.

π.Κ.Σ.: Καμιά διαφορά.

Σεβ.Ν.: Θά συμφωνήσω μαζί σας. Εἴτε μιλήσαμε γιά Ἑλλάδα, πού ὑποτίθεται ὅτι εἶναι –υποτίθεται στά μυαλά ὀρισμένων– ὅτι εἶναι καθαρά ὀρθόδοξος χώρος, ἀγνοώντας τή σημερινή πραγματικότητα, εἴτε μιλήσαμε γιά Νιγηρία, εἴτε μιλήσαμε γιά Ἰαπωνία, εἶναι τό ἴδιο πράγμα, εἶναι Ἐκκλησία. Ἐπομένως, θά συμφωνήσω μέ τόν π. Κωνσταντῖνο. Αὐτό εἶναι τό ἐρώτημα, πού ἀπευθύνεται σ' ἐμένα κι ἀπευθύνεται στόν καθέναν.

Θ.Π.: Στήν πραγματικότητα, δηλαδή, γυρίζουμε στό κεντρικό κριτήριο, ὅτι γιά νά δοῦμε, ἄς ποῦμε, τί διαστάσεις ἔχει ἡ ἱεραποστολή, πού ἀσκεῖται, πού χρειάζεται ν' ἀσκεῖται. Καί καταλήγουμε ἔτσι σ' αὐτό τό πρῶτο βῆμα, ὅτι εἶναι παντοῦ καί πάντα καί πρὸς κάθε κατεύθυνση. Οὐσιαστικά πάλι μπαίνει τό βασικό ἐκκλησιολογικό ἐρώτημα, ἡ σύνδεση τῆς ἱεραποστολῆς μέ τήν ἴδια τή φύση τῆς Ἐκκλησίας. Δηλαδή, ὅπου ὑπάρχει, ὅπου συγκροτεῖται Ἐκκλησία, συγκροτεῖται αὐτό τό πείραμα τῆς πρόσκλησης καί τῆς συνάντησης μέ τόν κόσμο. Σκεφτόμουν, ὅμως, τό ἐξῆς καθώς ἀκούγαμε αὐτά τά ἐνδιαφέροντα πράγματα προηγούμενα. Δέν χρειάζεται καί κάτι ἄλλο, μιά πολύ βασική προϋπόθεση, ὅταν πᾶς νά ἀνταμῶσεις τόν ἄλλον; Ὅπου κι ἂν πᾶς νά τόν ἀνταμῶσεις, ἔτσι; Εἴτε σέ χώρα μακρινή, πού μᾶς φαίνεται ἐξωτική, εἴτε σέ κοντινή περιοχή κ.λπ. Τί προϋπόθεση χρειάζεται, ὥστε νά μπορέσω νά χαμηλώσω τή δική μου, μερικές φορές, ἄλλαζο-νική αὐτοπεποίθηση καί ν' ἀκούσω τί ἔχει νά μοῦ ἀποκαλύψει ὁ Θεός, μέσω αὐτοῦ πού συναντᾶω καί μέσω αὐτοῦ πού πάω νά εὐαγγελισθῶ; Δηλαδή, πῶς ἐξηγοῦμε τό φαινόμενο, θά τό ἔχετε φαντάζομαι συναντήσει, νά ὑπάρχουν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἔχουν πάει μία καί δύο καί τρεῖς καί τέσσερες καί δέκα φορές, ἄς ποῦμε στήν Ἀφρική, καί νά ἔχουν μείνει ἐκεῖ καί μεγάλα διαστήματα καί νά μὴν ἔχουν δεῖ ἀπολύτως τίποτα. Καί νά μὴν ἔχουν νά μεταφέρουν καμιά φωνή Ἀφρικανοῦ ποτέ. Δηλαδή αὐτή τή στιγμή, ἂν λέγαμε ἡ ἐκκλησιαστική Ἐκκλησία τί ἔχει ὑπ' ὄψη της ἀπό πλευρᾶς τῆς φωνῆς τοῦ Ἀφρικανοῦ; Σέ τί ἔχουμε ἐμπλουτίσει τή δική μας ἐκκλησιαστική ἐμπειρία ἀπό τή φωνή αὐτῶν τῶν νεαρῶν Ἐκκλησιῶν καί κυρίως τοῦ ἴδιου τοῦ Ἀφρικανοῦ;

Α.Κ.: Αὐτό εἶναι πολύ σημαντικό.

Σεβ.Ν.: Θέτετε τό ἐρώτημα τί ἔχει ἀποκομίσει ἡ ἐκκλησιαστική Ἐκκλησία. Νά γίνω κι ἐγώ λίγο προκλητικός, ἀφοῦ εἶπαμε ὅτι μιλήσαμε μέ τό χέρι στήν καρδιά; Γιά ρωτήστε με, τί ἔχει ἀποκομίσει ἡ κατ' Ἀλεξάνδρεια Ἐκκλησία; Πόσο ἔχει ἀκουμπήσει τούς Ἀφρικανούς; Δέν μπορῶ νά σᾶς ἀπαντήσω. Θά σᾶς πῶ ὅτι δέν μπορῶ νά σᾶς ἀπαντήσω. Εἶπαμε, ἄς εἶμαστε εἰλικρινεῖς. Κι ἔχω τήν αἴσθηση ὅτι αὐτό τό ἐρώτημα,

πού τέθηκε γιά τήν ἐκκλησιαστική Ἐκκλησία, ἰσχύει καί γιά μᾶς.

Α.Κ.: Μετά ἀπό ὅσα εἶπαμε ὡς τώρα γιά τήν ἐννοια τῆς ἱεραποστολῆς, πού δέν ἔχει τόν χαρακτήρα τῶν δυκτικῶν, «ἐσωτερική-ἐξωτερική», ἀλλά εἶναι γενικά ἡ προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας, νά κάνει λόγο γιά τόν Χριστό, γιά τήν Ἐκκλησία, γιά τό τί εἴμαστε, γιά νά μπορέσουμε νά δεῖ ὁ ἓνας τό πρόσωπο τοῦ ἄλλου, δέν ξέρω ἂν θάθελε νά μᾶς μιλήσει γι' αὐτήν ὁ π. Κωνσταντῖνος πού, ὅπως γνωρίζω, ἔχει ἀρκετή σχετική ἐμπειρία ἀπ' τήν ἐνορία του.

π.Κ.Σ.: Στεκόμενος πάντοτε στό γεγονός ὅτι μιλήσαμε γιά τήν ἱεραποστολή γενικότερα καί πῶς εἴμαστε ἐδῶ στήν Ἑλλάδα. Εἶμαι 27 χρόνια κληρικός. Ποτέ σ' αὐτά τά χρόνια δέν εμεῖνα χωρίς ὁμάδες κατηχουμένων. Πολυποικιλίαν ἐθνικῶν, ἀπ' ὅπου δέν φαντάζεσθε. Μέ ἐκπληξέες τρομερές. Ἀνέλιπτες. Καί μέ συνεχιζόμενο ἐνδιαφέρον. Καί φυσικά, ἐπειδή πρέπει νά κάνουμε σωστή δουλειά, κάνουμε κατηχήσεις μακροχρόνιες. Δέν βιάζομαι ποτέ. Καί βιώνω ὅτι ἡ πρόκληση αὐτή ὑπάρχει κάθε μέρα μπροστά μας. Καί λέω: Κοίταξε ἐδῶ, οἱ Πακιστανοί, οἱ Ἰνδοί, ὄλοι αὐτοί, ὅλα τά ἔθνη πού θαλασσοστακίζονται στό Αἰγαῖο γιά νά περάσουν στήν Ἑλλάδα, περνᾶνε γιά λόγους οικονομικούς, τούς θεωροῦμε μετανάστες, ὑπάρχουν ὀρισμένες νομοθεσίες, ἀλλά γιά μᾶς εἶναι εὐλογία. Μιά ἐκρηκτική εὐλογία. Καί πρέπει νά τήν ἀξιοποιήσουμε. Πέρα ἀπό τόν νόνο, πέρα ἀπό τήν τραγωδία καί πέρα ἀπό τό χρέος. Αὐτός, ὁ ξένος, γιά νά ἔρθει ἐδῶ, νά θαλασσοπνιγῆ γιά νά μπεῖ ἐδῶ πέρα μέσα γιά ἓνα κομμάτι ψωμί, τό ὁποῖο τοῦ τό φάγαμε ἐμεῖς οἱ Εὐρωπαῖοι. Τώρα εἶναι ἐδῶ πέρα. Καί κοιτάξτε, ἡ Ἑλλάδα πάντα ἦταν φτωχή χώρα. Ἀλλά ἐπειδή μετέχει σέ συνολικές μαζικές μονάδες πιά, στήν Εὐρωπαϊκή Ἐνωση, μετέχει σ' αὐτό τό χρέος τῆς κλησιᾶς, πού ἔγινε στήν Ἀφρική, στήν Ἀσία. Ἐτσι, λοιπόν, οὔτε νά γκρινιάζουμε, οὔτε νά φωνάζουμε. Κι αὐτό τό χρέος ἐμεῖς πρέπει νά τό πληρώσουμε ὡς ὀρθόδοξοι, δείχνοντας τό ἐνδιαφέρον πού πρέπει, ἂν οἱ ἴδιοι οἱ ξένοι κάπου μᾶς ἀκουμπήσουν. Γιά μᾶς δέν εἶναι ξένοι. Εἶναι τό μέλλον τῆς Ἐκκλησίας μας, εἰδάλλως «τήν ἐπισκοπήν αὐτοῦ λάβει ἕτερος», μπορεῖ νά ναι ἡ Ἀφρική, τό Ἀφγανιστάν. Μᾶς ζητοῦν συνέχεια νά στείλουμε στρατό στό Ἀφγανιστάν. Τί δουλειά ἔχουμε ἐκεῖ ἐμεῖς; Ἡ δουλειά μας εἶναι στό Ἀφγανιστάν, γιά ἄλλο λόγο, ὅμως.

Σεβ.Ν.: Ἦθελα νά κάνω μιά παρατήρηση σ' αὐτά πού εἶπε ὁ π. Κωνσταντῖνος. Συμφωνῶ ἀπόλυτα ὅτι πρέπει νά εἶμαστε ἔτοιμοι νά δεχθοῦμε, ὅπως εἶπατε, αὐτούς τούς ἀνθρώπους ὄλους, οἱ ὁποῖοι ἔρχονται καί εἶπατε, ἐάν μᾶς ἀκουμπᾶνε. Ἐγώ θέλω νά πῶ τό ἐξῆς: Στίς χώρες ὅπως ἡ Ἑλλάδα, χώρες πού εἶναι χώρες ὑποδοχῆς μεταναστῶν, στήν Ἑλλάδα πού καί λόγῳ γεωγραφικῆς θέσης δέχεται, ὅπως εἶπατε σωστά,

αυτά τὰ κύματα, ἤθελα νὰ τονίσω τὴν ὑποχρέωση τῆς Ἐκκλησίας νὰ σταθεῖ σ' αὐτούς κι ἂν ἀκόμα δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ γίνουν ὀρθόδοξοι. Νὰ σεβαστεῖ τὴν ταυτότητά τους καὶ τὴν ἰδιαιτερότητά τους. Νὰ σεβαστεῖ ὅτι ὁ ἕνας εἶναι μουσουλμάνος, νὰ σεβαστεῖ ἂν ὁ ἄλλος εἶναι ἰνδουιστής. Καὶ νὰ δείξει τὴν ἴδια ἀγάπη. Φαντάζομαι ὅτι, ὄχι φαντάζομαι, εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι συμφωνεῖτε μαζί μου.

π.Κ.Σ.: Τὴν πείνα του, τὴ δίψα του, τὸν πόνο του θὰ τὴν καλύψουμε μὲ μιά ἱεραποστολικὴ διάθεση; Ἐκεῖ θὰ σταθοῦμε μ' ἀγάπη, νᾶναι δική του ἐλευθερία, πρέπει νὰ τὸ ζητήσει.

Σεβ.Ν.: Βεβαίως.

π.Κ.Σ.: Καὶ νὰ σᾶς πῶ κάτι; Νὰ παρακαλέσει νὰ γίνεῖ ὀρθόδοξος, τόσο προκλητικά.

* * *

Α.Κ.: Θανάση, κάτι σκέφτεσαι, κάτι ἤθελες νὰ πεῖς πάνω σ' αὐτά πού εἶπε ὁ π. Κωνσταντίνος.

Θ.Π.: Κινδυνεύουμε νὰ γίνουμε μιά παρέα ὁμοιοούτων. Πόσο σημαντικό εἶναι αὐτό πού εἶπε ὁ Σεβασμιώτατος προηγούμενος, δηλαδή ἀκόμα καὶ ἡ στάση ἀλληλεγγύης εἶναι μιά στάση φανέρωσης τοῦ τί σημαίνει ἡ πίστη σ' ἕναν Τριαδικό Θεό, ἡ πίστη σ' ἕνα Θεό, ὁ ὁποῖος γίνεται ἄνθρωπος καὶ θυσιάζεται γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἔτσι δηλαδή ὅλα, κάθε στάση ἀνοιγματος πρὸς τὸν ἄλλον, ἀκόμα σεβασμός τοῦ ἄλλου, ἀκόμα καὶ σεβασμός τῆς ἄρνησης τοῦ ἄλλου ἢ τῆς ταυτότητας τοῦ ἄλλου εἶναι φανέρωση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γεγονότος.

Α.Κ.: Μά αὐτό εἶναι ἡ Ἐκκλησία, αὐτός εἶναι ὁ Τριαδικός Θεός. Τό κατεξοχὴν ὄν τῆς Ἐλευθερίας, πού σέβεται τὴν ἐλευθερία...

Σεβ.Ν.: Καὶ πιάνετε τώρα μ' αὐτά πού εἶπε ὁ Θανάσης κι ὁ π. Κωνσταντίνος, μπαίνετε σέ βαθιά νερά. Γιατί θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ πεῖ, ὦραϊα, αὐτό ἔτσι πρέπει νὰ εἶναι. Αὐτό πρέπει νὰ γίνεταί. Τί γίνεται, ὅμως, σήμερα;

Θ.Π.: Τί γίνεται σήμερα;

Σεβ.Ν.: Τί γίνεται σήμερα στὸν χῶρο –νὰ χρησιμοποιήσουμε τοὺς συμβατικούς ὁρους– στὸν χῶρο τῆς ἱεραποστολῆς.

π.Κ.Σ.: Νὰ βάλω μιά ταμπέλα; Μιά ταμπέλα νὰ βάλω;

Σεβ.Α.: Βάλτε.

π.Κ.Σ.: Αὐτό πού γίνεται θὰ τὸ πῶ μὲ μιά πρόταση τί γίνεται: Greek Orthodox Church!

Α.Κ.: Αὐτό εἶναι τὸ μεγάλο πρόβλημά μας.

π.Κ.Σ.: Ἐλληνικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Τί τραγωδία εἶναι αὐτό!

Σεβ.Ν.: Ἐκεῖ ἤθελα νὰ καταλήξω.

Α.Κ.: Ὑπάρχει αὐτό τὸ πράγμα στὴ Νιγηρία;

Σεβ.Ν.: Δὲν θᾶθελα νὰ ἀναφερθοῦμε σέ συγκεκριμένους χώρους, ἂν ὑπάρχει ἢ δὲν ὑπάρχει.

Α.Κ.: Γιατί στὴν Αὐστραλία αὐτὸ γινότανε.

Σεβ.Ν.: Ναί, εἶναι τελείως διαφορετικὰ τὰ πράγματα. Νὰ μὲ ρωτήσετε ἂν ὑπάρχει αὐτό στὴν Ἀφρική, νὰ μπορέσω νὰ σᾶς πῶ. Νὰ μὲ ρωτήσετε ἂν ὑπάρχει στὴν Ἀσία, δὲν θὰ μπορέσω νὰ σᾶς πῶ μὲ βεβαιότητα.

Α.Κ.: Στὴν Ἀφρική γίνεται;

Σεβ.Ν.: Φοβάμαι, ναί. Φοβάμαι, ναί. Καὶ εἶναι τραγικό! Εἶναι τραγικό. Ἀλλὰ τὸ θέμα εἶναι ὅτι...

π.Κ.Σ.: Σίγουρο. Ὅχι φοβάστε. Σίγουρο ναί! Σίγουρο.

Σεβ.Ν.: Ἐντάξει. Σίγουρα γίνεται. Ὅριστε. Νὰ συμφωνήσω μὲ τὸν π. Κωνσταντίνο, ὄχι φοβάμαι.

Α.Κ.: Ὅποτε, Θανάση, ρίξαμε τὴ βόμβα τώρα.

π.Κ.Σ.: Θανάση, δὲν χρειάζεται νὰ μαλώνουμε, οὔτε νὰ ὁμοιοῦμε. Λέμε ἀλήθειες καὶ πετάμε βομβές. Πειράζει;

Θ.Π.: Ξέρετε, ἀναρωτιέμαι μήπως τὸ νὰ χαρακτηρίζουμε οἱ ἴδιοι ἐμεῖς τὰ λόγια μας ὡς βόμβες εἶναι, μήπως δείχνει ὅτι –ξέρω ἐγώ– ἔχουμε τὴν αἴσθηση ὅτι λέμε κάτι φοβερό καὶ σημαντικό. Ἡ τραγωδία μας εἶναι αὐτή, ὅτι λέμε τὸ αὐτόνοητο καὶ ἀκούγεται σάν κάτι τὸ τρομοκρατικό. Δηλαδή, χρειάζεται πάλι νὰ ἐπιχειρηματολογεῖ κανεὶς ἀδιάκοπα –ἄς τὸ ποῦμε– γιὰ τὸ τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία καὶ ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ κλειστεῖ μέσα στὰ ὅρια ἑνὸς μόνο πολιτισμοῦ κι ἑνὸς μόνο ἔθνους κ.λπ., ἀλλὰ ἀδιάκοπα αὐτὰ πού βλέπουμε σέ τυπωμένο καὶ σέ προφορικό λόγο εἶναι ὁ ἀντίποδας αὐτῶν τῶν πραγμάτων πού προσπαθοῦμε νὰ ψελλίσουμε ἐδῶ. Ἔτσι; Εἶναι ἡ καύχηση, γιὰ παράδειγμα, ὅτι ἐκεῖ πού πᾶμε, δίνουμε Χριστὸ κι Ἑλλάδα, διότι αὐτὰ τὰ δύο πράγματα εἶναι ὅψεις τοῦ ἴδιου νομίσματος κ.λπ., κ.λπ. Ἡ θεολογία ἡ ὁποία παράγεται αὐτὴ τὴ στιγμή εἶναι αὐτή.

Α.Κ.: Νὰ πᾶω λίγο πιό πέρα. Ἔχεις πάει στὴ Νιγηρία, Θανάση.

Σεβ.Ν.: Καὶ σ' ἄλλες χῶρες τῆς Ἀφρικῆς.

Α.Κ.: Καὶ σ' ἄλλες χῶρες. Ἄρα κουβάλησες λίγο μέσα σου τὸν ρόλο τοῦ ἱεραποστόλου.

Θ.Π.: Πολὺ μεγάλη κουβέντα νὰ τὴν πεῖ κανεὶς.

Α.Κ.: Πάρα πολὺ μεγάλη κουβέντα.

Θ.Π.: Ἦταν μιά εὐκαιρία νὰ δεῖ κανεὶς μερικά πράγματα.

Α.Κ.: Ἀλλὰ, ὡστόσο, μπορεῖς νὰ μᾶς πεῖς δυὸ λόγια γύρω ἀπὸ τὸ ποῖά ἦταν ἡ ψυχολογία σου, ὅταν πήγες κάτω; Ἡ αἴσθηση πού εἶχες. Καὶ τὸ πᾶμε μετὰ θεωρητικά, ποῖά εἶναι ἡ ψυχολογία τοῦ ἱεραποστόλου;

Θ.Π.: Ἐγώ εἶμαι πλέον πεπεισμένος ὅτι δὲν ὑπάρχει ψυχολογία τοῦ ἱεραποστόλου, ὑπάρχουν ψυχολογίες τῶν ἱεραποστόλων. Δηλαδή, οἱ θεολογικὲς προδιαγραφές πού ἔχει κανεὶς ἢ ἂν εἶναι διατεθειμένος –αὐτὸ προσπάθησα νὰ πῶ προ-

γούμενος– νὰ χαμηλώσει τὸ λευκὸ εὐρωπαϊκὸ μεγαλεῖο του γιὰ νὰ ἀκούσει κ.λπ. αὐτὰ τὰ πράγματα, νομίζω εἶναι καταλυτικά. Δηλαδή, τὸ θέμα δὲν εἶναι ἂν κανεὶς πηγαίνει ἐντελῶς ἔτοιμος. Τὸ θέμα δὲν εἶναι ἂν πηγαίνει ἤδη σοφός. Τὸ θέμα εἶναι κατὰ πόσο ἀφήνει τὸν ἑαυτὸ του ἀνοικτὸ σ' ἕναν προβληματισμό, ἔτσι, σέ ἐνδεχόμενα πού μπορεῖ νὰ τοῦ προκύψουν ἐκεῖ ἢ ἂν πολὺ συχνὰ συμβαίνει κι αὐτό– πάει κανεὶς ἢ μᾶλλον φύγει ἀπὸ ἐκεῖ ὅπως πήγε. Αὐτὸ τὸ ὁποῖο ἐγὼ νομίζω ὅτι ἐνίωσα, ἦταν ἀφενὸς ἕνα ξάφνιασμα σέ τρεῖς ἀφρικανικὲς χῶρες, πού ἔχω βρεθεῖ γιὰ σύντομα χρονικὰ διαστήματα, εἶναι ἡ αἴσθηση, πρῶτα ἀπ' ὅλα, ὅτι ἡ Ἀφρική ἀποτελεῖ ἄλλον πλανήτη, εἶναι διαφορετικὰ ἀπὸ ἄλλες περιοχές τοῦ πλανήτη, πού μπορεῖ νᾶχουν διαφορές κι εἶναι πραγματικὰ σάν ἄλλος πλανήτης. Καὶ τὸ δεύτερο, ἂν τυχόν, ἂν τυχόν ἔχει ὑπάρξει κάποιο κέρδος ἀπ' τὴν ἐπισκέψης, ἔχω τὴν αἴσθηση ὅτι δὲν εἶναι πράγματα, πού εἶπα ἐγὼ ἐκεῖ ἢ σέ κάποιες περιοχές, σέ κάποια σεμινάρια, πού ἔκανα κάποια μαθήματα κ.λπ., ἀλλὰ αὐτὸ τὸ ὁποῖο ἄκουσα ἀπὸ τοὺς Ἀφρικανούς. Δηλαδή, ἐκεῖ πέρα μπορεῖ νὰ δεῖ κανεὶς ἂν ὑπάρχει μιά δυναμικὴ, ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ φρεσκάρει τὴν παγκόσμια Ὁρθοδοξία, ἂν ὑπάρχει αὐτὸ περίπου πού περιγράφει στὰ τελευταῖα τῆς κεφάλαια ἡ ἀποκάλυψη, δηλαδή ἡ εἴσοδος τῶν ἐθνῶν μὲ τὸν πλοῦτο τους μέσα στὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἢ ἂν τυχόν ἔχουμε μερικές φορές κακέκτυπα δικῶν μας συμπεριφορῶν, ἂν ἔχουμε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖ μιά τάση, ἄς τὸ ποῦμε, κολλακείας τοῦ εὐεργέτη, αὐτοῦ πού πάει καὶ μπορεῖ νὰ ἔχει δώσει ἄλλα πράγματα ἢ κατὰ πόσον ἕναν μιμητισμὸ, ὁ ὁποῖος ἐπιλαμβάνει ἐλληνικὰ καὶ βυζαντινὰ μοντέλα, ἐκεῖ πού δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχουν, δηλαδή μὲ λίγα λόγια, ἂν αὐτὴ τὴ στιγμή, ἂν μπορέσει κανεὶς νὰ σπάσει τὴν κρούστα τῆς, ἄς τὸ ποῦμε, τῆς εὐγένειας πρὸς τὸν ἐπισκέπτη, τῆς εὐγένειας πρὸς τὸν φιλοξενούμενο, ἂν σπάσει αὐτὴ ἡ κρούστα καὶ ἀκουστοῦν οἱ φωνές τῶν οἰκοδεσποτῶν, τῶν Ἀφρικανῶν, ἐκεῖ νομίζω ὅτι θὰ βγοῦνε σημαντικὰ πράγματα καὶ θὰ βάλουμε τὸ ἐρωτηματικό, ἂν αὐτὴ τὴ στιγμή ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία σαρκώνεται σέ διάφορα τέτοια μέρη, ἂν εἶναι ὄντως σαρκωμένη, διότι γιὰ νὰ εἶναι σαρκωμένη στὴν Ἀφρική, θὰ πρέπει νὰ ἔχει ἀφρικανικὴ σάρκα. Ἄν δὲν ἔχει ἀφρικανικὴ σάρκα κι ἔχει, γιὰ παράδειγμα ἐλληνικὴ σάρκα, εἶδατε, γυρνᾶμε συνέχεια σ' αὐτὰ· τότε εἶναι κάτι σάν μετενάρκωση, ὄχι ὅμως σάρκωση. Ἀλλὰ ἡ Ἐκκλησία σάρκωση δέχεται.

Α.Κ.: Καὶ σ' αὐτὴ τὴν ψυχολογία πού περιγράφεις, αὐτὴν τὴν ψυχολογία, ὑπῆρχε ὁ κίνδυνος νὰ τὴν ἰσοπεδῶνε ἡ παρουσία ἑνὸς Ἐπισκόπου;

Θ.Π.: Φυσικά.

Α.Κ.: Τὸ ἐνίωσα αὐτὸ στὸ πετσί σου;

Θ.Π.: Ὁ κίνδυνος αὐτὸς πάντα ὑπάρχει. Στὴ συγκεκριμένη

περίπτωση, τὸ λέω εὐθαρῶς πὼς ὄχι, γιατί ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἀνοικτότητα σ' ὄχι αὐτὸν τὸν προβληματισμόν. Ἀλλὰ σαφῶς, οἱ περιπτώσεις κατὰ τὴ γνώμη μου διαφέρουν ἰληγιγιδῶς, ὅπως καὶ μεταξύ γενικῶν ἀνθρώπων, πού συζητοῦν γι' αὐτὰ τὰ πράγματα, τῶν ἀνθρώπων πού πηγαίνουν σέ τέτοιες καταστάσεις. Κυρίως, κυρίως νομίζω ὅτι τὸ μεγάλο πρόβλημα εἶναι ἡ ἀλαζονεία, ἡ ἀλαζονεία τοῦ διαβασμένου, ἡ ἀλαζονεία αὐτοῦ πού κουβαλεῖ μιά παράδοση 2.000 ἐτῶν ἀπάνω του, ἑνὸς πολιτισμοῦ δηλαδή, κυρίως ἡ ἀλαζονεία –προσέξτε– ὄχι πού ἀπλῶς δὲν μᾶς ἀφήνει νὰ δοῦμε τὰ στραβὰ μας, ἡ ἀλαζονεία ἀκόμα καὶ γιὰ ὅλη τὴν πολυτιμὴ προίκα μας. Ἄν δηλαδή ὁ προβοῖας, γιὰ παράδειγμα εἶναι πολυτίμος, γιὰ νὰ φωτίζω τὰ πράγματα καὶ τὰ πρόσωπα γύρω μου. Ἄν, λοιπόν, τὸν προβοῖας τὸν χῶσω μέσα στὰ μάτια μου, ἀπλοῦστατα θὰ θαμπωθῶ καὶ δὲν θὰ βλέπω τίποτα γύρω. Τὸ νὰ τὸν ἔχω, δηλαδή, τὸν προβοῖας θὰ εἶναι καταστροφή γιὰ μένα.

* * *

Α.Κ.: Ὑπάρχει περίπτωση, Σεβασμιώτατε, οἱ Ἑλληνας πού εἶναι ἐκεῖ καὶ πού σίγουρα εἶναι εὐκατάστατοι, νὰ προσπαθοῦνε νὰ ρίξουνε σκιά στὸ φῶς, πού μπορεῖ νὰ ἐκπέμπουν αὐτοὶ οἱ ντόπιοι ἄνθρωποι;

Σεβ.Ν.: Ἀπ' ὅσα ἔχω ἀκούσει, ναί. Στὸν χῶρο τὸν δικό μου δὲν τὸ ἔχω ζήσει, δὲν τὸ ἔχω αὐτὰ τὰ χρόνια, ὄχι, εἶναι τελείως διαφορετικὸς ὁ κόσμος, λίγος, ἀλλὰ τελείως διαφορετικός. Ἀλλὰ, ἀπ' ὅ,τι ἔχω ἀκούσει, σέ ἄλλα μέρη τῆς Ἀφρικῆς –δὲν μπορῶ νὰ μιλήσω γιὰ τοὺς ὑπόλοιπους χώρους τῆς γῆς καὶ τὴν ἄλλες δραστηριότητες τῆς ἱεραποστολικῆς– ὑπάρχει αὐτὸς ὁ κίνδυνος. Ἀλλὰ αὐτὴ ἡ παρατήρηση πού ἔκανε ὁ Θανάσης εἶναι πάρα πάρα πολὺ βασική, ἐξαρτᾶται πὼς θὰ φθάσει κανεὶς κάτω, ἐάν εἶναι ἔτοιμος νὰ ἀντιληφθεῖ ἀκριβῶς, δὲν χρειάζεται οὔτε σοφός νὰ εἶναι κανεὶς, οὔτε διαβασμένος καὶ θεολόγος μὲ διδακτορικά, τελικὰ ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα εἶναι ἀνούσια, γιατί τί θὰ προσπαθῆσει νὰ μεταφέρει; Ἄν ἐγὼ ἔχω κάνει δύο-τρία διδακτορικά κι εἶμαι τόσο πολὺ προχωρημένος στὴ θεολογία, ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος –καὶ τὸ λέω ἔτσι, μὲ τὸ χέρι στὴν καρδιά καὶ μὲ πολὺ σεβασμὸ πρὸς ὄχι τοὺς διαβασμένους, παρόντες καὶ μή– ὅτι ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος πού διατρέχει εἶναι τὸ νὰ μεταφέρει τὴ θεολογία του, τὴ θεολογία δηλαδή πού σαρκώθηκε σέ συγκεκριμένα πολιτιστικὰ περιβάλλοντα, κι εὐχαριστῶ τὸν Θανάση καὶ τοὺς τρεῖς συνομιλητές ἐδῶ γιὰ τὸ μεγάλο ἀνοιγμα πού ἔχετε κάνει σ' ὄχι μας, μακάρι νὰ μπορούσαν κι ἄλλοι, νὰ μπορούσαν νὰ σᾶς διαβάσουν, καὶ ἀναφέρομαι στοὺς κληρικούς καὶ στοὺς ἀσχολουμένους μὲ τὴν ἱεραποστολή, νὰ σᾶς διαβάσουν μὲ προσοχή, νὰ σᾶς μελετήσουν, γιατί πραγματικὰ πάρα πολὺ θὰ ὠφεληθοῦν, λοιπόν, ἔλεγα ὅτι μεταφέρει ἀπλᾶ αὐτὸ πού διδάχθηκε, μεταφέρει τὴν κληρονομία του, ὅπως

τάπε νωρίτερα ό κ. Παπαθανασίου –όπως όλοι ξέρετε και συμφωνείτε– αλλά τό έρώτημα είναι, και ξαναγυρνάω στό λόγια του, ότι αυτό πού θά γίνει, αυτό πού θά κάνει μέσα στην άλλαζονεία και στή βεβαιότητα του προσωπικού του επιπέδου καταξίωσης κ.λπ., ότι απλά κάνει μία μετενάρκωση. Τό ζητούμενο είναι ότι αυτή τή στιγμή, στην 'Ασία, στην 'Αλάσκα, στην 'Αφρική, σ' όποιο μέρος τής 'Αφρικής κι αν γίνεται, πολύ απλά θά πώ ποιά είναι ή πρόκληση και άσ μή θεωρηθεί ύπεροψία: Δέν συνειδητοποιούμε ότι μπροστά μας έχουμε, ότι βρισκόμαστε στό χρόνια τά πρώτα, τά πρώτα χριστιανικά, έχουμε τά διλήμματα, έχουμε τά φοβερά διλήμματα, τίς φοβερές προκλήσεις, γιατί δέν ξέρω αν συμφωνείτε, συμβαίνει τό ίδιο πράγμα, δηλαδή κάποιου πού τους ονομάζουμε Καπαδόκες Πατέρες αντιμετώπιζαν ένα μεγάλο πρόβλημα και τό έλυσαν. Τό έρώτημα: έγώ αυτή τή στιγμή αυτό νιώθω. Πρός Θεού, μήν παρεξηγηθώ, δέν θεωρώ τον έαυτό μου ούτε Χρυσόστομο, ούτε Γρηγόριο, ούτε τίποτα,

Θ.Π.: Καλείστε νά ήύσετε προβλήματα ουσιαστικά.

Σεβ.Ν.: ...άλλά ή πρόκληση είναι ή ίδια. Έγώ στόν συγκεκριμένο χώρο και οι άδελφοί έν Χριστώ στην 'Αφρική, καθούμαστε νά σαρκώσουμε τό Εύαγγέλιο σέ τελείως διαφορετικά πολιτιστικά δεδομένα. Έπομένως, αυτό πού θά βγει, θά πρέπει νά ναι κάτι καθαρά άφρικανικό. Ό,τι χρησιμοποιούμε, ή παράδοση αυτή πού υπάρχει, νά μάς βοηθήσει νά βρούμε τρόπους –διακόψτε με αν διαφωνείτε παρακαλώ– νά βρούμε τρόπους νά μπολιάσουμε στόν συγκεκριμένο χώρο, αυτή τήν παράδοση, πρέπει νά εκφρασθεί, νά υπάρξει άφρικανική –δέν μιλάμε για τέχνη, αυτά τά έξωτερικά– μιλάμε για κάτι πιό βαθύ, μιλάμε για άφρικανική θεολογία. Δηλαδή, στους αιώνες πού θάρθουν, δέν θά πώ στό χρόνια, θά πώ στους αιώνες πού θάρθουν, θά πρέπει νά δημιουργηθούν Πατέρες, νά βγούν Πατέρες και συγγραφείς εκκλησιαστικοί και θεολόγοι, οι όποιοι θά παρουσιάζουν άφρικανική θεολογία και γιατί νομίζω έμεις σταματήσαμε 'Αθανασίου, Κυρίλλου και των λοιπών κι από κει και πέρα πέσαμε.

Α.Κ.: Είστε αισιόδοξοι γι' αυτό, μέ βάση αυτά πού βλέπετε;

Σεβ.Ν.: Νά σάς πώ τί πιστεύω προσωπικά, γιατί φοβάμαι ότι μονοπωλώ και δέν θέλω νά συνεχίσω περισσότερο, απλά έχω τήν αίσθηση ότι όσο κι αν έγώ παλέψω μέσα στην άδυναμία μου, στή στενοκεφαλία μου, ό 'Αλέξανδρος, ό κάθε 'Αλέξανδρος, ό Πέτρος, ό Κώστας, κάθε επίσκοπος ή κληρικός, όπου κι αν βρίσκεται, κουβαλάω αυτά πού κουβαλάω και επιμένω νά λειτουργώ μέ τόν τρόπο πού λειτουργώ φαίνεται, φαίνεται ότι κάνω ζημιά, αλλά έχω τήν αίσθηση ότι ή παρουσία του Θεού, τή βεβαιότητα, δέν θά πώ τήν αίσθηση, ή παρουσία του Θεού, στό τέλος, όλο αυτό τό πράγμα θά τό γκρεμίσει και τελικά από τή στάχτη θά βγει

κάτι πάρα πολύ καλό. Αυτή είναι ή πεποίθησή μου, ότι στό χρόνια πού θάρθουν, παρά τίς προσωπικές άδυναμίες των προσώπων σήμερα, τίς άδυναμίες των προσώπων πού σήμερα κινούμαστε και δραστηριοποιούμαστε εκεί, παρόλη τήν άρνηση, παρόλο τόν άνεγκεφαλισμό, αν μου επιτρέπεται αυτός ό όρος πού κάποιοι κουβαλάμε, παρόλη τά κωλύματα τά προσωπικά, πού μπορεί νά έχουμε, έχω τήν αίσθηση –πάλι ήλώ τήν αίσθηση, συγγνώμη– τή βεβαιότητα, ότι στό τέλος δέν υπάρχει περίπτωση νά μή βγει κάτι καλό. Είτε όμορφα, είτε μέ βίαιο τρόπο.

Α.Κ.: Ό π. Κωνσταντίνος;

π.Κ.Σ.: Σεβασμιώτατε, πρώτα-πρώτα δέν μονοπωλείτε, ήδη είμαστε όλιγοπώλοι έμεις τώρα. Λέμε μερικά πράγματα, άλλοι θά άντιδράσουν, άρα είμαστε όλιγοπωλητές. 'Αγαπητέ Θανάση, βρήκα εύκαιρία νά μαλώσουμε! Είπα τή λέξη, θά πετάξω βόμβα, είπες ένα άλλο ήθος. Και επαναλαμβάνω, τή βόμβα τήν έξηγώ θεολογικά, είχαμε κι άλλες βόμβες τώρα, «εφάνησαν τά ρήματα αυτών ώσει λήρος», οι γυναίκες μετά τήν άνάσταση. Πέταξαν μία βόμβα, άναστήθηκε ό Κύριος. Λοιπόν, συνεχίζω τίς βόμβες μου, μήν τίς ήές βόμβες, νά τίς ήές λήρος τίς βόμβες. 'Αλέξανδρε, είπες μία φράση πριν, δέν ξέρω αν ήταν στή ρήμη του λόγου ή τό είχες οργανώσει νά τό πεις στό νού σου, είπες «στέλνουμε Δεσπότη στην 'Αφρική»; Θάταν καταλυτικό.

Α.Κ.: Βέβαια.

π.Κ.Σ.: Στέλνουμε σταυρούμενες μαρτυρίες τής 'Ορθοδοξίας μας. Κι αυτό χρειάζεται μία βαθύτατη προετοιμασία έδώ, σ' αυτόν τόν χώρο τόν έλληναδικό. Όταν πάει κάποιος νά βοηθήσει κάτω, πρέπει πρώτα νάχει άσκηθεί έδώ, αν έχει άποτύχει στό έδώ, τί θά πάει νά κάνει εκεί κάτω; Αυτό είναι τό πρώτο συγκλονιστικό στοιχείο. Βλέπεις πάντα τά μοναστήρια ήταν χώρος άσκήσεως, πήγαιναν ιεραπόστολοι μέσα από τά μοναστήρια μας, στέλνουμε σταυρούμενες μαρτυρίες, πρώτο-πρώτο μέγεθος. Δεύτερο νά φύγει από τό νού μας ή ιδέα...

Α.Κ.: Αυτό τό ήέτε χωρίς έρωτηματικό;

π.Κ.Σ.: Χωρίς έρωτηματικό. Κι αυτό είναι τό πιό άπαραίτητο. Έμεις έχουμε τήν ύπεροχή, στέλνουμε, κι οι άλλες είναι θυγατέρες 'Εκκλησίες. Λάθος όρος. Λάθος όρος.

Α.Κ.: Ναι.

π.Κ.Σ.: 'Εκπληρώνουμε μία ύποχρέωση, αλλά από άνθρώπους πού θά διακονήσουνε. Αν κάποιος άναδειχθεί Μητροπολίτης, 'Επίσκοπος, βεβαίως κατά τά μέτρα τής 'Εκκλησίας μας, κι «ό πρώτος έξ ύμών έστω πάντων διάκονος». Και ή 'Αφρική και ή 'Ασία χρειάζεται διακόνους, δέν θέλει Δεσπότες, υπό τήν έννοια τήν έγωιστική, αλλά τή διακονική.

Μετά λοιπόν, δέν είμαστε 'Εκκλησία, απ' όπου νά έξαρτώνται οι άλλοι και κάτι άλλο σπουδαίο –θά τό τονίσω κι είναι ή έπόμενη βόμβα, ό λήρος– ή 'Εκκλησία τής 'Ελλάδος, από τό μικρόφωνο τής όποίας όμιλούμε τώρα, δέν έχει δικαίωμα νά κάνει ιεραποστολή, νά τό βάλλουμε στό νού μας, κατά τό κανονικό δίκαιο.

Α.Κ.: Δέν έχει δικαίωμα νά ύπάρχει.

π.Κ.Σ.: Δέν έχει δικαίωμα νά κάνει ιεραποστολή. Γιατί τήν ιεραποστολή τήν κάνουν οι τοπικές 'Εκκλησίες. Αυτό ήέει ή 'Εκκλησία μας. Δέν μπορούμε. Ποιό είναι τό χρέος μας; Νά έτοιμάζουμε τά πρόσωπα, τό υλικό, τά πολεμοφόδια νά βοηθήσουμε τους κανονικούς έκφραστές τής ιεραποστολής μας. 'Η 'Εκκλησία τής 'Ελλάδος δέν μπορεί νά κάνει ιεραποστολή σ' αυτές τίς χώρες. 'Ανήκει στην 'Αλεξάνδρεια, στή Μητρόπολη Νιγηρίας και όλες τίς Μητροπόλεις.

Θ.Π.: Είναι κανονικό έδαφος άλλης 'Εκκλησίας.

π.Κ.Σ.: Θά στρέψουμε τήν προσοχή μας, πέρα από τήν όποιαδήποτε οικονομική βοήθεια, πού είναι τό τελευταίο για μάς πάντοτε –παρακαλώ νά μήν κάνουμε κουβέντα έδώ για οικονομικά, κατεβάζουμε τό επίπεδο και πολλές φορές γίνεται μία ψεύτικη διαφήμιση για τά χρήματα, τό πετάμε έξω, χρειάζονται, ό Θεός θά τά καλύψει– και πρέπει νά κάνουμε μία βαθύτατη προετοιμασία έδώ πέρα από άνθρώπους. 'Ο Χριστός μας για 30 χρόνια δέν μίλησε, ό 'Απόστολος Παύλος κάθισε 3 χρόνια στην έρημο τής 'Αραβίας, σάθηκε κει πέρα μπροστά και διακόνησε σιωπηλά, χρειάζεται μία βαθύτατη προετοιμασία και κάτι άλλο. Ποιός προετοιμάζεται νά πάει κάτω και νά ξέρει τόν λαό, στόν όποιο θά πάει, τή σάρκωσή του, τά έθιμά του, τή ζωή του.

Σεβ.Ν.: Σās βεβαιώ κανέναν. Αυτό είναι τό βασικό.

π.Κ.Σ.: Παρά δέν σαρκωνόμαστε εκεί. Μεταφέρουμε τά δικά μας μοντέλα. Έ, λοιπόν, αυτό είναι τό καταλυτικό. Ούτε ιεραποστολή μπορούμε νά κάνουμε, όσοι πάνε και κάνουνε, πάνε άπροετοίμαστοι και για τά μέτρα τής ταπεινώσεως, αυτό ό Θεός τό ξέρει, αλλά και για τά μέτρα τής σαρκώσεως. Κι αυτό είναι εύθύνη τής 'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος. Νά γίνουν ειδικές μελέτες, σπουδές, οι άνθρωποι νά καταρτισθούν πριν νά πάνε. Νά καθίσουν σ' ένα μοναστήρι, νά προσευχηθούνε, νά έτοιμαστούν, αυτή είναι ή σπουδαία δουλειά. Έμεις μιλάμε μονάχα για χρήματα, πού θά μαζέψουμε και νά τά στείλουμε. Αυτή είναι ή ιστορία; Θά βρεθούν αυτά. Μήν φοβάστε. Είναι ή αγάπη πίσω απ' όλα. Ήτανε κι άλλη βόμβα, δέν πειράζει.

Θ.Π.: Έγώ, πάτερ, συνεχίζω νά διαφωνώ στό νά αυτοεξοιολογούμε...

π.Κ.Σ.: Λήρος, λήρος.

Θ.Π.: Έγώ διαφωνώ και για τήν ταπεινολογία και για τήν υπεραξιολόγησή μας. Ήσ τά άφήσουμε νά ναι ό,τι είναι και θά δούμε πώς θά πάνε.

Α.Κ.: Όστόσο, κάτι θές νά πεις.

Θ.Π.: 'Αλλά σ' αυτή τήν περίπτωση, θάπρεπε ν' άπαντήσει κανείς, γιατί στή σημερινή πραγματικότητα τά μοναστήρια άποτελούν τους έλάχιστους ούραγούς τής ιεραποστολικής προετοιμασίας και παρουσίας; Κάτι τρέχει στή σημερινή 'Ορθοδοξία.

π.Κ.Σ.: Και πάλι, για νά μήν γκρινιάζω, έστω τά λίγα πού έγιναν, πλεοναζόντως από μοναστήρια βγήκανε, από μοναχούς έγιναν. Αυτό θά τό σεβαστώ. Τά λίγα, τά έλάχιστα.

Α.Κ.: Έννοείτε αυτά πού συμβαίνουν στην 'Αφρική αυτή τή στιγμή.

π.Κ.Σ.: Πολλοί άνθρωποι, πού έδωσαν πραγματικά τόν έαυτό τους, ξεκίνησαν από τά μοναστήρια. Κι από τό "Αγιο Όρος κι από άλλες Μονές. Δέν τ' άπεμπολώ. Μπορεί νά ναι έλάχιστοι ουσιαστικά και ποσοσιαία, ναι βεβαίως, αλλά...

Θ.Π.: Κάτι σημαίνει, όμως, αυτό.

π.Κ.Σ.: Βεβαίως κάτι σημαίνει, αλλά δέν θά γκρινιάζω γι' αυτό.

Θ.Π.: Δέν σημαίνει γιατί όχι και γι' αυτό; Δέν σημαίνει ότι ύπάρχει ή έπαρση για τήν όποια συζητούμε, δέν έχει νά κάνει μόνο για μερικούς καριερίστες, άσ πούμε, του εκκλησιαστικού χώρου, αλλά έχει νά κάνει και μέ μερικούς οι όποιοι άσκοϋν αυτή τήν άλλαζονεία στό όνομα τής πνευματικότητας, στό όνομα τής θέας του άκτίστου φωτός, στό όνομα του οτιδύποτε. Μπορεί κανείς νά οργανώνει ένα συνέδριο για τό άκτιστο φώς και ταυτόχρονα νά κάνει μπίζνες, όχι όμως ιεραποστολή, γιατί τάχα είναι άκτιβισμός. Και αυτή ή άθλιότητα θά πρέπει νά ήεχθεί, έφόσον είμαστε πρόθυμοι, φυσικά, νά κρίνουμε έαυτούς και άλληλους, νομίζω πρέπει νά ήεχθεί. Τό άρνητικό βάρος, τό όποιο έχει ρίξει στην ύπόθεση τής ιεραποστολής όλο τό κλίμα, άσ τό πούμε τής πνευματικότητας, του όρθοόξου μυστικισμού κ.λπ., πρέπει κι αυτό νά σημειωθεί, σ' αυτά πού έχουν ταλαιπωρήσει τήν 'Εκκλησία.

Α.Κ.: Κοίταξε, Θανάση, ώστόσο ύπάρχει και κάτι άλλο, πέρα από τά μοναστήρια. Έδώ ξεκίνησε πριν από κάμποσα χρόνια, μέσα από τό Πανεπιστήμιο, νά μία άλλη ιστορία, νά ύπάρχει έδρα ιεραποστολικής κ.λπ., τήν ξεκίνησε ό συγχωρεμένος ό Βουλγαράκης και, θανόντος του Βουλγαράκη, όλα πήγαν στράφι, δέν ενδιαφέρθηκε κανείς πια από τή Θεολογική Σχολή, από τήν πλευρά των άκαδημαϊκών, έφυγε κι ό 'Αλβανίας, έγινε 'Αλβανίας και τελείωσαν όλα. Λοιπόν, δέν είναι μόνον τά μοναστήρια, πού ένέχονται, αλλά είναι και άλλοι παράγοντες.

Θ.Π.: Μόνο του δέν είναι τίποτα.

Α.Κ.: Νά κάνουμε ένα πολύ μικρό διάλειμμα και νά πούμε σ' ένα άλλο κεφάλαιο, πού έχω νά σās βάλλω.

(συνέχεια στό έπόμενο τεύχος)

Οικονομική συμβολή τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κατά τό δ' τρίμηνο τοῦ ἔτους 2008

Ἀπό τό Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς ἐστάλησαν, κατά τό τρίμηνο Ὀκτωβρίου - Δεκεμβρίου 2008, στίς ἱεραποστολικές χώρες, τά κάτωθι:

Κένυα:		Μπουρούντι:	
• Μισθοί 143 ἰθαγενῶν κληρικῶν	38.610	• Μισθοί 1 ἰθαγενοῦς κληρικοῦ	270
• Συντάξεις 18 κληρικῶν	4.860	• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	600
• Ἀγορά βιβλίων	46		<u>870 €</u>
	<u>43.516 €</u>	Καμερούν:	
Μουάνζα:		• Μισθοί 22 ἰθαγενῶν κληρικῶν	5.940
• Μισθοί 32 ἰθαγενῶν κληρικῶν	8.640	• Συντάξεις 4 κληρικῶν	1.080
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	600	• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	600
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	150	• Ἀγορά βιβλίων	461
• Ἀγορά βιβλίων	46		<u>8.081 €</u>
	<u>9.436 €</u>	Τσάντ:	
Οὐγκάντα:		• Μισθοί 2 ἰθαγενῶν κληρικῶν	540 €
• Μισθοί 48 ἰθαγενῶν κληρικῶν	12.960	Γκάνα:	
• Συντάξεις 9 κληρικῶν	2.430	• Μισθοί 22 ἰθαγενῶν κληρικῶν	5.940
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	50	• Συντάξεις 5 κληρικῶν	1.350
• Ἀγορά βιβλίων	87	• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	30
	<u>15.527 €</u>	• Ἀγορά βιβλίων	31
Κογκό:			<u>7.351 €</u>
• Μισθοί 34 ἰθαγενῶν κληρικῶν	9.180	Ἀκτή Ἐλεφαντοστοῦ:	
• Ἀγορά βιβλίων	123	• Μισθός 1 ἰθαγενοῦς κληρικοῦ	270 €
	<u>9.303 €</u>	Νιγηρία:	
Μπραζαβίλ:		• Μισθοί 21 ἰθαγενῶν κληρικῶν	5.670
• Μισθοί 9 ἰθαγενῶν κληρικῶν	2.430	• Συντάξεις 5 κληρικῶν	1.350
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	600	• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	54.820
	<u>3.030 €</u>	• Ἀγορά βιβλίων	92
			<u>61.932 €</u>

Μπενίν:	
• Μισθοί 5 ἰθαγενῶν κληρικῶν	1.350
• Συντάξεις 2 κληρικῶν	540
	<u>1.890 €</u>

Μαδαγασκάρη:	
• Μισθοί 20 ἰθαγενῶν κληρικῶν	5.400
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	60
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	600
• Ἀγορά βιβλίων	31
	<u>6.091 €</u>

Ζιμπάμπουε:	
• Μισθοί 3 ἰθαγενῶν κληρικῶν	810
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	70
	<u>880 €</u>

Μαλάουι:	
• Μισθός 1 ἰθαγενοῦς ἱερέως	540 €

Κολλουέζι:	
• Μισθοί 46 ἰθαγενῶν κληρικῶν	12.420
• Συντάξεις 3 κληρικῶν	810
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένων	1.800
• Ἀγορά βιβλίων	46
	<u>15.076 €</u>

Ζάμπια:	
• Μισθοί 2 ἰθαγενῶν κληρικῶν	540

• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	60
• Ἀγορά βιβλίων	86
	<u>686 €</u>

Κορέα:	
• Μισθοί 8 ἰθαγενῶν κληρικῶν	2.160
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	600
• Ἀγορά βιβλίων	46
	<u>2.806 €</u>

Ἰνδία:	
• Μισθοί 11 ἰθαγενῶν κληρικῶν	2.970
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	600
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	1.230
• Ἀγορά βιβλίου	15
	<u>4.815 €</u>

Ἰνδονησία:	
• Μισθοί 9 ἰθαγενῶν κληρικῶν	2.430
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	50
	<u>2.480 €</u>

Φιλιππίνες:	
• Μισθοί 8 ἰθαγενῶν κληρικῶν	2.160 €

Ταϊβάν:	
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	200 €

Χόνκ Κόνγκ:	
• Ἀγορά βιβλίου	15 €

• Ἀπαραίτητη διόρθωση: Τά ποσά πού ἐστάλησαν στήν Κένυα τό γ' τρίμηνο (Ἰούλιο - Σεπτέμβριο) 2008 εἶναι τά κάτωθι καί ὄχι αὐτά πού ἐκ παραδρομῆς δημοσιεύτηκαν στό προηγούμενο τεῦχος.

Κένυα:	
• Μισθοί 143 ἰθαγενῶν κληρικῶν	38.610
• Συντάξεις 18 κληρικῶν	4.860
• Γιά ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	1.150
• Ἐπιχορήγηση Σεμιναρίου	10.000
• Ἀγορά βιβλίων	70
	<u>54.690 €</u>

Μπουρσινού Β. 100 • Μπουτζέλη Ζ. 20 • Μπρεδήμα Γ. 10 • Μυκονιάτη Χ. 70 • Μυλωνά Έ. 50 • Μυλωνά Μ. 500 • Μώρη Θ. 400 • Ναθαναήλ Έ. 100 • Νάκου - Νίτσα Ά. 300 • Νάνου Ε. 100 • Ναός Άγ. Δημητρίου 100 • Ναός Άγ. Δημητρίου Λουμβαριδιάρη 50 • Ναός Άγ. Μαρίας 100 • Ναός Γεννήσεως Θεοτόκου 100 • Ναός Θείας Άναλήψεως 50 • Νάση Ζ. 50 • Νάστα Γ. 50 • Νιάρχου Δ. 150 • Νικητοπούλου Έ. 20 • Νικητοπούλου Κ. 100 • Νικολάου Δ. 200 • Νικολάου Ε. 50 • Νικολάου Π. 20 • Νικολαΐδη Μ. 70 • Νίτσιο Α. 2.000 • Νούση Σ. 100 • Νομικό Δ. 160 • Νταλίπη Β. 50 • Ντίκο Χ. 100 • Ξαγρεμμενάκο Σ. 40 • Ξανθοπούλου Α. 20 • Ξυφάρη Α. 10 • Οικονόμου Ε. 100 • Παδουβιά Ν. 450 • Παναγιωτάκη Ζ. 20 • Παναγιωτόπουλο Γ. 300 • Παναγιωτόπουλο Θ. 200 • Παναγιωτουνάκο Γ. Σ. 50 • Παναγιώτου Κ. 170 • Παναγιώτου Ν. 180 • Πανούση Α. 20 • Πανούση Μ. 150 • Πανουτσοπούλου Κ. 50 • Πανταζοπούλου Α. 170 • Παντογιού Π. 300 • Παπαβασιλείου Ά. 30 • Παπαβασιλείου Ά. 40 • Παπαβασιλείου Χ. 5 • Παπαγαβριήλ Π. 100 • Παπαγατασιά Ε. 10 • Παπαγεωργίου Ά. 60 • Παπαγεωργίου Β. 30 • Παπαγεωργίου Γ. 200 • Παπαγεωργοπούλου Ά. Α. 240 • Παπαγιαννοπούλου Δ. 50 • Παπαγρηγορίου Σ. 20 • Παπαδάκη Κ. 200 • Παπαδημητράκη Έ. 10 • Παπαδημητρίου Ά. 300 • Παπαδημητρίου Γ. 100 • Παπαδημητρίου Ί. 10 • Παπαδημητρίου Χ. 10 • Παπαδιά Ά. 30 • Παπαδιά Μ. 30 • Παπαδόπουλο Γ. 15 • Παπαδόπουλο Π. 50 • Παπαδόπουλο Σ. 300 • Παπαδοπούλου Ε. 100 • Παπαδοπούλου Μ. 50 • Παπαδοπούλου Σ. 300 • Παπαζαφείρη Ά. του Ν. 400 • Παπαθανασίου Ά. 80 • Παπαθανασίου Β. 50 • Παπαθανασοπούλου Π. 150 • Παπαθεοδοσίου Δ. 120 • Παπαθεοφάνους Κ. 180 • Παπαϊωάννου Π. 40 • Παπακυριακού Ά. 500 • Παπακωνστατίνου Β. Ν. 105 • Παπακώστα Χ. 10 • Παπαμικαήλ Έ. 50 • Παπαμόσχο Σ. 50 • Παπαναστασίου Γ. 50 • Παπανικολάου Ά. 100 • Παπανικολάου Ά. 50 • Παπανικολάου Γ. 130 • Παπανικολάου Μ. 30 • Παπασπυροπούλου Μ. 20 • Παπασωτηρίου Χ. 10 • Παπαχρήστου Ή. 300 • Παππά Γ. Ά. 100 • Παππά Γ. 100 • Παραδά Σ. 15 • Παραρά Ρ. 100 • Παρασκευά Γ. 300 • Παρδαβή Ά. 20 • Πασχαλίδη Ά. 30 • Πάσχο Ά. 40 • Πάσχο Ά. Δ. 200 • Πατισλιάκα Ε. 100 • Πατούνα Έ. 60 • Πάτην Κ.

230 • Πάτην Π. 10 • Παυλή Κ. 3.000 • Παυλίδου Έ. 50 • Παυλίδου Μ. 100 • Παχιαδάκη Ν. 120 • Παχιό Ί. 30 • Παχιού Ά. 30 • Περδικέα - Παναγιωτοπούλου Έ. 30 • Περδική Ά. 75 • Περιρρήνη Ά. 150 • Περισοράτη Κ. 100 • Πεσλή Β. Ά. 20 • Πετροπουλάκη Ά. 50 • Πετρουλάκη Μ. 100 • Πετσετάκη Γ. 100 • Πηχίων Ά. 120 • Πικραμένο Δ. 214 • Πιλαφίδη Φ. 100 • Πιλαγιώτη Σ. 20 • Πιλακουστή Ά. 20 • Πιλατιανώτη Γ. 40 • Πιλατή Β. 300 • Πιλάμη Έ. 30 • Πολεμικό Σ. του Έ. 305 • Ποήτη Ί. 25 • Πολύζου Σ. 50 • Πούλου Ά. 90 • Πρικήκη Α. 30 • Πρίνου Σ. 50 • Προυσινούδη Ν. 50 • Ραφαηλάκη Ε. 150 • Ρεκάτα Χ. 50 • Ριζάκη Σ. 60 • Ρίζο Ή. 20 • Ρίζο Σ. 20 • Ροδιά Π. 300 • Ροδιά Τ. 300 • Ρουμπάνη Χ. 100 • Ρουσέλη Δ. 300 • Ρούσου Ή. 50 • Ρουῦσσο Ί. 20 • Ρουῦσσο Ν. 100 • Σαββέλη Χ. 100 • Σαββίδη Μ. 200 • Σακαλιάκ Δ. 50 • Σακατζιάδη Κ. 15 • Σακελλαριάδη Π. 60 • Σακιώτη Κ. 50 • Σαλήχο Π. 30 • Σάητα Ν. 50 • Σαμαρά Ά. 400 • Σαμαρά Ε. 10 • Σαμαρτζή Π. 100 • Σαμιώτη Ζ. 80 • Σαμιώτη Π. 50 • Σαραντάκου Έ. 200 • Σαρδέλη Ν. 60 • Σαρόγλου Λ. 50 • Σαρτζετάκη Ε. 700 • Σέμπο Γ. 600 • Σεφερίδου Π. 100 • Σιγάλα Ά. 150 • Σιδέρη Σ. 50 • Σινανίδη Ί. 60 • Σίνη Γ. 70 • Σινοπούλου Γ. 20 • Σιούτη Σ. 30 • Σκαμπετζάκη Π. 50 • Σκουμπά Ί. Δ. 30 • Σκουφίτσα Ά. 100 • Σοθανάκη Μ. 85 • Σοηδάτο Ε. 200 • Σόντη Ά. 150 • Σουβατζή - Σπανού Χ. 30 • Σοφιανό Δ. 1.000 • Σπίνουλα Σ. 20 • Σπυρόπουλο Π. 500 • Σπυροπούλου Ά. 20 • Σπυροπούλου Β. 100 • Στάθη Α. 30 • Στάθη Μ. 40 • Σταθόπουλο Γ. 20 • Σταθουλόπουλο Β. 80 • Σταλάκη Α. 20 • Σταματάκη Σ. 70 • Σταματάτου Ά. 40 • Σταμάτη Μ. 50 • Σταματοπούλο Ά. 20 • Σταματοπούλου Μ. 25 • Σταματοπούλου - Ρούσσου Ά. 60 • Σταυρακέλη Έ. 50 • Σταυρουλιδάκη Β. 550 • Στεργίου Π. 50 • Στέφα Γ. 100 • Στεφανάκου Κ. 10 • Στουγιαννάκη Λ. 35 • Στρατάκου Χ. 300 • Σύλληγο «ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ» 200 • Σύλληγο Πολιτιστικό Αιγάλεω 20 • Συμεωνίδου Ά. 150 • Συμεωνίδου - Δέδε Έ. 20 • Συμεωνίδου Χ. 100 • Συρίγου Π. 50 • Σύρμου Α. 50 • Σοηλή Άπολυτρωτική Ύπ. Θεοτόκου 1.470 • Σωτηροπούλου Π. 200 • Ταβηλωράκη Ά. 80 • Ταμούση Β. 46,90 • Ταμπακά Δ. 20 • Ταμπάκη Γ. 1.900 • Ταρσούλη Δ. 200 • Ταταράκη Ε. 100 • Ταϊνατζόγλου Ε. 30 • Τελώνη Κ. 200 • Τζαβά-

ρα Ν. 20 • Τζανέτη Σ. 50 • Τζατζή Μ. 30 • Τζίκα Σ. 10 • Τζιλιβάκη Μ. 50 • Τζίντζιο Ά. 20 • Τζίντζιο Γ. 20 • Τζοάννου Σ. 200 • Τζουανάκη Ε. 20 • Τζωρτζάκη Π. 50 • Τζωρτζη Μ. 30 • Τηγάνη Π. 10 • Τηλιακού Μ. 50 • Τίγκα Γ. 1.000 • Τομαζινάκη Μ. 300 • Τουμπίδου Ζ. 15 • Τουρατζίδη Ά. 45 • Τούση Ά. 100 • Τουτουδάκη Ά. 100 • Τραντά Θ. 15 • Τριανταφύλλου Ί. 50 • Τριάντου Ά. 30 • Τρίγκα Κ. 50 • Τριγκατζή Σ. 50 • Τσαβαλακόγλου Ά. Έ. 50 • Τσαβαλού Μ. 100 • Τσαβταρίδου Ά. 500 • Τσαγανού Ε. 50 • Τσάκωνα Σ. 50 • Τσαμαρδού Τ. 50 • Τσάρκο Κ. 1.000 • Τσατσανάκο Κ. 40 • Τσεληιάγκου Μ. 30 • Τσερτίδου Σ. 20 • Τσέρτο Δ. 10 • Τσιάκο Ή. 50 • Τσιαντούλα Έ. 30 • Τσιγγάνο Γ. 50 • Τσιγγενοπούλου Έ. 100 • Τσικαλή Δ. 30 • Τσιλικά Σ. 25 • Τσίπα Ε. 800 • Τσιρώνη 101 • Τσιρώνη Ρ. 10 • Τσοβού Ά. 20 • Τσόγκα Χ. 150 • Τσοηλακίδη Θ. 20 • Τσοηλάκο Ί. 300 • Τσοηλιού Δ. 50 • Τσουκάτου Β. 20 • Τσουλιουκά Δ. 20 • Τσουράκη Σ. 20 • Τσουρουκτζόγλου Μ. 40 • Τύπου Έ. 40 • Τυρταίο Έ. 100 • Ύφαντη Ά. 50 • Φανό Χ. 20 • Φαροπούλου Ε. 20 • Φαρσαρή Μ. 75 • Φασουλήρη Ε. 50 • Φατοή Ε. 30 • Φεβρωνία 50 • Φερμέλη - Άνανιάδου Μ. 20 • Φιή. Σωματείο «Ο ΑΓ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ» 2.000 • Φίηλο Ή. 40 • Φούγια Κ. 500 • Φούρη Ε. 130 • Φραγκόπουλο Ε. 50 • Φράγκου Π. 50 • Φωτόπουλο Φ. 1.000 • Χαράκη Σ. 50 • Χαηβατζόγλου Π. 50 • Χαηκήτη Δ. 250 • Χαμακιώτη Σ. 150 • Χαμηλοθώρη Κ. 50 • Χανιώτη Α. 30 • Χαραλαμπίδη Ε. 100 • Χαραλαμπίδου Μ. 15 • Χαραλάμπους Π. 20 • Χάρη Ε. 50 • Χαρίση Σ. 20 • Χαρίση Σ. 20 • Χαρίτο Δ. 20 • Χατζή Ά. 50 • Χατζή Δ. 100 • Χατζηγεωργίου Α. 30 • Χατζηγιαννάκη Κ. 900 • Χατζηγιάννη Τ. 400 • Χατζηδάκη Μ. 500 • Χατζηκυριακού Β. 50 • Χατζημάρκου Σ. 100 • Χατζηπαπαδόπουλο Π. 20 • Χατζησταυρίδου Ά. 50 • Χατζιάρα Β. 5 • Χατζιάρα Ε. 10 • Χαϊντούτη Θ. 100 • Χήρα Ά. 100 • Χοηογούνη Ό. 150 • Χονδροῦ Έ. 200 • Χουσμειάρη Τ. 10 • Χρήστου Δ. 70 • Χριστοδούλου Ά. 50 • Χριστοδούλου Χ. 20 • Χριστοφή Β. 15 • Χρυσικοπούλου Έ. 50 • Ψαράκο Μ. 55 • Ψαρουδάκη Π. 150.

Επιμέλεια: Εύάγγελος Δ. Ζουρδούμης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άμαρτία, δέν τό κάνω αυτό! † ό Κεντρώας Άφρικῆς Ίγνάτιος	2
Δεύτερη ποιμαντική επίσκεψη του Πατριάρχου Άλεξανδρείας στό Καμερούν Άπό τήν Ίερά Μητρόπολη Καμερούν	3
Επιτέλους λειτουργεί τό πρώτο μας Γυμνάσιο Άπό τό Γραφείο τῆς Ίεράς Μητροπόλεως Μουάνζας	10
Νέες χειροτονίες στην Ίερά Μητρόπολη Μουάνζας Άπό τήν Ίερά Μητρόπολη Μουάνζας	11
Τά μικρά βήματα τῆς Όρθοδοξίας στή Σιέρρα Λεόνε γίνονται ἄηματα... Παναγιώτα Φουρνάρη	12
Άρχιμανδρίτης Νήφων Βιντζηλαῖος (1969-2008) Άρχιμ. Ά.Ά.	14
Ίνδία: Βήματα πορείας Μοναχή Ν.Π.	15
Ό κύκλος μιᾶς ψυχῆς Άθανασία Δημ. Κοντογιαννακοπούλου	17
Ίεραποστολή τῆς καρδιάς μας Συνέντευξη	18
Οικονομική συμβολή του Γραφείου Έξωτερικῆς Ίεραποστολῆς (δ΄ τρίμηνο 2008)	26
Δωρητές Εύάγγελος Δ. Ζουρδούμης	28
Έξώφυλλο: Άπό τήν επίσκεψη του Πατριάρχη Άλεξανδρείας στό Καμερούν. Όπισθόφυλλο: Μιά καλήβρα στή Μαδαγασκάρη.	

Πάντα τά ἔθνη

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
Έτος ΚΗ΄, τεῦχος 109, Ίαν.-Φεβρ.-Μάρτ. 2009
Τριμηνιαῖο ἱεραποστολικό περιοδικό
ΚΩΔΙΚΟΣ 3536

* Πληροφορεῖ μέ τρόπο υπεύθυνο γιά τίς ὀρθόδοξες ἱεραποστολικές προσπάθειες ἀνά τόν κόσμο.

* Ένημερώνει πάνω στην πολύμορφη πραγματικότητα του κόσμου, πού περιλαμβάνει τόσα ἔθνη μέ ποικίλα προβλήματα καί χαρακτηριστά.

Ίδιοκτήτης: Άποστολική Διακονία τῆς Έκκλησίας τῆς Έλλάδος - Ίωάννου Γενναδίου 14 - Άθήνα 115 21.

Έκδότης-Διευθυντής: Ό Έπίσκοπος Φαναρίου κ. Αγαθάγγελος, Γενικός Διευθυντής τῆς Άποστολικῆς Διακονίας τῆς Έκκλησίας τῆς Έλλάδος, Ίασιου 1, 115 21 Άθήνα.

Ίδρυτής: Ό Αρχιεπίσκοπος Τιράνων καί πάσης Άλβανίας κ. Άναστάσιος, Διετέλεσε Διευθυντής κατά τά ἔτη 1981-1992.

Υπεύθυνος ἑλης: Αρχιμ. Άλέξιος Ψωίνος, Διευθυντής Υπηρεσιῶν τῆς Άποστολικῆς Διακονίας.

Σύνταξη - Έπιμέλεια ἐκδόσεως: Γραφείο Έξωτερικῆς Ίεραποστολῆς τῆς Άποστολικῆς Διακονίας.

Έπιστολές - Έμβάσματα: «ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ» Άποστολική Διακονία, Ίω. Γενναδίου 14 — Άθήνα 115 21 — Τηλ. 210-7272.315 - 317, Fax 210-7272.310.

Συνδρομή γιά 1 χρόνο:

Έσωτερικῶ	€ 5
Κύπρου	€ 12
Ευρώπης	€ 12
Λοιπές χῶρες	€ 14
Τιμή τεύχους	€ 1,25
* Γιά τούς φοιτητές καί μαθητές:	€ 2,50

* Η τιμή εἶναι συμβολική. Δέν ἀποσκοπεῖ στην κάλυψη τῶν ἐξόδων ἐκδόσεως, ἀλλά στην υπεύθυνη διαμόρφωση ἱεραποστολικῆς συνειδήσεως. Γίνονται δεκτές προαιρετικῆς προσφορές γιά τήν ἐκδοση του περιοδικου.

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Νικόλαος Κάλτζιας.
Διεύθυνση: Άσκληπιου 10 - 175 64 Π. Φάληρο

PANTA TA ETHNI (All Nations)
Year 28, No 109, Jan.-Febr.-March 2009

The aims of the quarterly magazine "Panta ta Ethni" are:
* **To provide information in a responsible way on Orthodox missionary efforts throughout the world.**
* **To arouse awareness of the multiform reality of the modern world.**

Publisher: Bishop of Phanarion Agathangelos, General Director of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Founder: Archbishop of Tirana and all Albania Anastasios Yannoulatos. He was editor during 1981-1992.

Editorial Board: Foreign Mission Office of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Letters-Remittances: "PANTA TA ETHNI" (All Nations)
Apostoliki Diakonia, 14, Io. Gennadiou St. — 115 21
Athens — GREECE. Tel. ++3210.7272.345.

Subscription for 1 year:

Greece	€ 5
Cyprus	€ 12
Europe	€ 12
Other countries	€ 14

Printed: By Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.
Καλλιτεχνική επιμέλεια: Άποστολική Διακονία